

POPÜLER KÜLTÜRÜN GÖLGESİNDE BİYOGRAFİK ANLATILARIN DÖNÜŞÜMÜ: ŞAKİR PAŞA AİLESİ VE İZLEYİCİYE VADEDİLEN SKANDAL

Nisa Yıldırım¹

Özlem Yıldız²

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 20.10.2025

Kabul Tarihi: 22.02.2026

ÖZ

Geniş halk kitlelerinin ilgi gösterdiği kültürel öğeler olarak tanımlanabilecek popüler kültürün büyük ölçüde medya tarafından şekillendirildiği bilinmektedir. Bu araştırma *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* dizisi örneği üzerinden biyografik bir anlatının nasıl yeniden kurgulanarak popüler kültür ürününe dönüştürüldüğünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırma, popüler kültürün taşıyıcısı olan mecraların başında gelen televizyonun neredeyse tüm anlatılarını popüler kültür ile en iyi örtüşen tür olan melodramla benzeştirme eğiliminde olduğu gözleminde yola çıkmaktadır. Öyle ki, gerçek hayat hikâyelerini ekrana taşıyan biyografik anlatıların dahi ‘melodramlaştırılarak’ izleyiciye sunulduğunu söylemek mümkündür. Osmanlı eliti bir ailenin söylentilere dayalı bir yasak aşk ilişkisi ve sonrasında yaşanan cinayeti odak alan biyografik dizi, isminde yer verilen ‘skandal’ vurgusundan da anlaşılacağı üzere izleyiciye entrika dozu yüksek bir anlatı vadetmiştir. Betimsel analiz yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Şakir Paşa Ailesi hakkında yazılmış biyografik eserler ve biyografik romanlar incelenmiş, ardından dizinin 15 bölümden oluşan ilk sezonu analiz edilerek karakter tasarımları ve olay örgüsü karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Baba – oğul çatışması üzerine kurulu anlatıda ana karakterlerin kişilik ve duygu durumu açısından yasak aşk söylentisini doğrulayacak şekilde tasarlandığını, bazı olayların zamanının öne alındığını, kıskançlık ve intikam temalarını besleyecek şekilde yan karakterlerin yaratıldığını, bu karakterler ile aile üyelerinden bazıları arasında ‘hayali’ ilişkiler eklenerek çatışmaların arttırıldığını göstermektedir. Tüm bu değişikliklerin yasak aşk ve cinayet arasında geçen sürede zamana yayılabilecek bir olay örgüsü yaratmak adına yapıldığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı dizinin biyografik anlatının melodram karakteristiği ile kurgulanarak popüler kültür ürününe dönüştürülmesinin bir örneği olarak Türk televizyon tarihinde yerini aldığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Popüler kültür, Televizyon dizileri, Biyografi, Melodram.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, nyildirim@gelisim.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7941-4470

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü, ozlem.yildiz@yeniyyuzuil.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5396-5012

TRANSFORMATION OF BIOGRAPHICAL NARRATIVES IN THE SHADOW OF POPULAR CULTURE: THE ŞAKİR PAŞA FAMILY AND THE SCANDAL PROMISED TO THE AUDIENCE

ABSTRACT

It is recognized that popular culture is largely shaped by media. This study aims to demonstrate how a biographical narrative is reconstructed and transformed into a product of popular culture, specifically through the case of the television series *The Şakir Paşa Family: Miracles and Scandals*. Accordingly, the research is predicated on the observation that television, as a primary medium for popular culture, tends to assimilate almost all of its narratives into the genre of melodrama, which aligns most effectively with popular cultural consumption. Utilizing a descriptive analysis method, this research examines biographical works and novels written about the Şakir Pasha Family. Subsequently, the 15-episode first season of the series was analyzed, and character designs and plot structures were evaluated comparatively. The findings indicate that, the main characters' personalities and emotional states were designed to validate the rumors of the illicit affair. Furthermore, the timeline of certain events was moved forward, and auxiliary characters were created to fuel themes of jealousy and revenge. Conflicts were further intensified by introducing "fictional" relationships between these characters and certain family members. It is evident that these modifications were implemented to create a sustained plot progression during the period between the alleged affair and the murder. In conclusion, it can be asserted that the series *The Şakir Pasha Family: Miracles and Scandals* has secured its place in Turkish television history as a salient example of a biographical narrative being transformed into a popular culture product through the characteristics of melodrama.

Keywords: Popular culture, Television series, Biography, Melodrama.

GİRİŞ

Popüler kültür kitlelerin benimsediği, tüketmeyi tercih ettiği, hatta yeniden üretimine katkıda bulunduğu kültürel öğeleri tanımlamak amacıyla kullanılan bir kavramdır. Her ne kadar halkın kabulüne dayalı olarak varlık gösterse de popüler kültür öğelerinin üretimi büyük ölçüde endüstriler tarafından gerçekleştirilmekte ve bu endüstrilerin başında medya gelmektedir. Başta televizyon olmak üzere tüm mecralar popüler kültür ürünlerini hem yaratır hem de bu unsurların sürekli olarak dolaşımında kalmasını sağlar. Medya metinlerinin birer ürün olarak pazarlanması ise, bu metinlerin üretim aşamasından itibaren ticari başarı odaklı stratejilerle hayata geçirmelerine sebep olur. Günümüzde bu stratejilerden birini de özellikle dizi ve filmlerde karşımıza çıkan biyografik anlatılar oluşturmaktadır.

Öz ve Afacan (2020, ss. 6-7), "Arabesk Yeniden" isimli derleme kitaplarının önsözünde "kitle kültürü boşluk kaldırmaz" ifadesini kullanmış ve arabeskin kitle

değiştirerek yeni bir tüketim unsuru haline geldiğini aktarmışlardır. Bu örnekten yola çıkılarak, özellikle Müslüm Gürses'in hayatını anlatan *Müslüm* filmi takiben karşımıza çıkan biyografik anlatıların bu gediği fark eden eğlence medyasının kullandığı formüllerden biri haline geldiğini gözlemlemek mümkündür. Zira Türkiye özelinde, 2017 yılında vizyona giren *Müslüm* filminin ardından biyografik anlatılar eğlence medyasının yeni hammaddesi haline gelmiş ve izleyicinin dikkatini çekeceği düşünülen tanınmış karakterlerin hayatlarının dramatize edildiği film ya da diziler gerçekten de gişe ve reyting açısından tatminkâr sonuçlar yaratmıştır. Televizyon ekranındaki biyografik anlatılar ise daha çok Osmanlı beyleri ve padişahlarının hayatlarına odaklı tarihsel dramalar olarak karşımıza çıkmış, bu dizilerin yükselişe geçmesinde 2011 yılında yayınlanmaya başlayan *Muhteşem Yüzyıl* dizisi bir örnek teşkil etmiştir. Her ne kadar biyografik bir anlatı olsa da popüler kültürle en uyumlu tür olan melodram karakteristiğine sahip olan bu dizi, tarihi anlatılara ilgi göstermeyen izleyicinin dahi dikkatini çekmiş, bu sayede yüksek reytinglere ulaşmıştır.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* dizisi ise, eğlence endüstrisinin, benzer formülleri tekrarlaraken çeşitlemelere de gittiğini ve öncesinde popüler kültüre mal olmamış isimleri de bir popüler kültür unsuruna dönüştürdüğünü gösteren bir örnektir. Dizi, biyografik anlatıların en yakın örneklerinden biri olarak 2024 yılında yayın hayatına başlamış ve Osmanlı eliti sıra dışı bir ailenin hikâyesine odaklanmıştır. Olay örgüsünü oğul Cevat Şakir'in babası Şakir Paşa'yı öldürme gerekçesinin kayın peder ve gelini arasındaki yasak aşk olması söylentisi üzerine kuran dizi, isminde de yer verilen 'skandal' ifadesinden anlaşılacağı üzere biyografik bir melodram vadetmekte, ticari stratejisi doğrultusunda bu noktadan yola çıkmaktadır. Gerek resmi kayıtlar gerekse biyografik anlatılarda doğruluğu kanıtlanmamış bu söylenti, dizinin omurgasını oluşturmaktadır.

Bu çalışma, biyografik anlatıların nasıl yeniden kurgulanarak popüler kültür ürününe dönüştürüldüğünü *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* dizisi örneği üzerinden ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada, betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Şakir Paşa Ailesinin üyeleri arasında başta Halikarnas Balıkcısı mahlasıyla tanınan yazar Cevat Şakir Kabaağaçlı olmak üzere, alanında öncü olmuş sanatçılar bulunan bir ailedir. Bu aile hakkında daha önce yazılmış edebi biyografiler,

biyografik romanlar ve belgeseller bulunmaktadır. Araştırmada mevcut biyografik kaynaklar incelenmiş ve dizinin senaryosunda gerçekte yaşanmış olaylar hakkında ne gibi değişiklikler yapıldığı, karakterlere ve olay örgüsüne hangi eklemelerin ne amaçla gerçekleştirildiği ve karakterlerin hangi yönlerinin öne çıkarıldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, çalışmada, ilgili dizinin Şakir Paşa ve aile bireylerinin hayatlarından yola çıkarak oluşturduğu anlatıyı nasıl melodramatik anlatı yapısı üzerine temellendirdiği ve bunun için ne gibi strateji ve teknikleri kullandığı tartışılacaktır. Bu doğrultuda ilk önce çalışmanın arka planını oluşturan teorik çerçeve, yani popüler kültür kavramı tartışılacak, sonrasında popüler kültür ve biyografik anlatılar örneklerle değerlendirilecektir.

1. Popüler Kültür Kavramı

Popüler kültür hakkındaki tartışmaların daha çok endüstri devrimi sonrası yeni endüstriyel merkezler olan şehirlerde oluşan kitle toplumlarının kültürel pratiklerini anlamlandırmaya yönelik olduğu söylenebilir. Kavram özellikle Birmingham Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi'nin çalışmalarıyla ön plana çıkmış ve bu doğrultuda bir araştırma nesnesi haline gelmiştir. Bununla birlikte, “popüler” kavramının kendisinin de ne anlama geldiği konusunda farklı tanımlamalar vardır (Hall, 2006, ss. 481-484). Kullanılan yahut çeşitli sınıflandırmalarla birbirinden ayrıştırılan bu terminolojide, popüler kültür, kitle kültürü, halk kültürü gibi kavramlar ön plana çıkmış ve bu kavramlar da farklı şekillerde tanımlanmıştır (Kidd, 2017). Fakat bu kavramsallaştırmaların ortak noktası, popüler kültürün toplumu ve toplumsal olanı kavramakta oldukça önemli bir olgu olarak değerlendirilmesidir.

Popüler kültürün incelenmesi hakkında çeşitli yaklaşımlar olduğu bilinmektedir. Örneğin, Strinati (2004), bu yaklaşımlar arasında kitle kültürü eleştirisini Marksist semiyolojik, feminist, yapısalcı ve postmodern yaklaşımları inceler. Benzer bir teorik izleği takip eden Storey (2009) de ırk, ırkçılık ve temsil üzerine çalışmalarla psikanalize de yer verir. Sonuç olarak popüler kültür, ciddi bir araştırma nesnesi ve toplumsal olanı anlamlandırma konusunda önemli bir öge olarak karşımıza çıkmış ve farklı teorik kaynaklardan beslenmiştir. Bu noktada Adorno ve Horkheimer'in “kültür endüstrisi” kavramsallaştırmasından bahsetmek yerinde olacaktır.

Adorno ve Horkheimer popüler kültür ya da kitle kültürü terminolojisi yerine “kültür endüstrisi” terimini kullanır, zira onlara göre popüler kültür ürünleri, bu terimin imlediği gibi, aşağıdan yukarıya halk tarafından üretilmez (Adorno, 2011, s. 109). Bunun yerine düşünürler, kullandıkları kültür endüstrisi kavramıyla, kültürün bir endüstriye dönüştüğünü, endüstriyel metaların üretimi ile aralarında hiçbir fark olmadığını öne sürerler. Standardize edilmiş izleyici deneyimi, sanatsal olanı ikame ederken, onun yerini önceden kestirilebilir formüller almıştır. Buna göre kültür endüstrisi yalnızca büyük çıkar çevrelerine hizmet etmekte, medya kitlelere test edilmiş formüller sunarak kelimenin her iki anlamıyla onları “eğlemektedir” (Horkheimer & Adorno, 2010). Horkheimer ve Adorno (2010) bu örneği özellikle yine Hollywood üzerinden tartışır ve senaryoda daha en başından kimin kazanıp kimin ödüllendirileceğinin, kimin cezalandırılacağına belli olduğunu belirtir. Popüler kültürü daha olumlu yaklaşımlarla da ele alabilen Kültürel Çalışmalar Ekolü ise kültür endüstrisi kavramsallaştırmasına cevaben daha farklı argümanlar üretmiştir.

Popüler kültür çalışmalarında öne çıkan bir başka kavram, özellikle de Kültürel Çalışmalar Ekolü bağlamında değerlendirdiğinde, “hegemonya” kavramıdır. Marksist düşünür Gramsci’ye göre egemen sınıflar yalnızca zor kullanarak değil, rızaya dayalı hegemonyalar kurarak da yönetir (Martin, 2023). Kültürel Çalışmalar okulunun önemli ismi Hall (2006, s. 487) popüler kültürü kavramsallaştırırken, Gramsci’nin hegemonya kavramından faydalanmış ve popüler kültürün bir mücadele alanı olduğunu belirterek karşı hegemonya olasılıklarına değinmiştir. Kültürün yalnızca pasif olarak tüketilmediğini benimseyen bu yaklaşım sonrasında özellikle televizyon üzerinden tartışılmış ve bu noktada *The Nationwide Audience: Structure and Decoding* (Morley, 1980) ya da *Watching Dallas* (Ang, 1985) gibi izleyici deneyimine odaklanan çalışmalar gerçekleştirilmiş, izleyicinin pasif bir alıcı değil, aktif bir alımlayıcı olduğu öne sürülmüştür. Bu bakış açısı daha çok kitle kültürü kavramsallaştırmaları ve Frankfurt Okulu’nun “kültür endüstrisi” kavramına bir tepki olarak doğmuştur.

Yukarıda belirtildiği gibi popüler kültür gerek tanımı gerekse kavrama olan yaklaşımlar açısından farklılıklar barındırmaktadır. Bu araştırma popüler kültür kavramını medya metinlerinin ticarileştirmeye odaklı bir strateji ile üretilmesi ile

ilişkilendirilerek değerlendirilmekte, bu doğrultuda bütün bu kavramsallaştırmalarla diyalog içinde bir popüler kültür anlayışına işaret etmektedir. Bu doğrultuda popüler kültür

- kitlelerin ortak beğenisini/ilgisini kazanmış
- kültür endüstrileri tarafından kâr amacıyla üretilen
- işlerliği kanıtlanmış formüllere dayanan
- fakat yeni çeşitlemelerin de kurulduğu dinamik bir alan

olarak ele alınacaktır.

2. Sinema ve Televizyonda Biyografik Anlatılar

2000’li yılların başından itibaren başta Hollywood olmak üzere tüm dünyada sinema ve televizyon endüstrisi biyografik anlatılara ağırlık vermeye başlamıştır (Balcı Gülşınar, 2023, s. 21). İzleyici de bu türe büyük ilgi göstermiş ve müzik dünyasından bilim insanlarına, dünyaca tanınan suçlulardan, kral ve kraliçelere birçok ismin hayatı yapım şirketlerini memnun eden projelere konu olmuştur. Atom bombasını tasarlayan Amerikalı fizikçi J. Robert Oppenheimer’ın biyografisi olan *Oppenheimer* (Yön: Christopher Nolan, 2023) adlı film son yılların en yüksek gişe başarısı elde eden yapım olmuştur (Hirwani, 2023). Netflix’in en çok izlenen yapımları arasında ise İngiltere Kraliçesi 2.Elizabeth’in hayatına odaklanan *The Crown* (2016-2023) ve uyuşturucu karteli yöneticisi Pablo Escobar’ın biyografisi olan *Narcos* (2015–2017) adlı biyografik diziler yer almaktadır.

Gutowska (2020, s. 206), Hulu platformu üzerinden yayımlanan “*The Great*” dizisi hakkında yaptığı çalışmasında, literatürdeki tartışmalara referansla “biofiction” kavramını (biyografik kurmaca olarak çevrilebilir) değerlendirmekte ve kavramı geniş bir yelpazeye oturtmaktadır. Gerçek ve kurmaca arasındaki ilişkinin tartışıldığı çalışmada bir başka önemli kavram, “olay örgüselleştirme”dir. Olay örgüsü, olayları nedensellik bağı ile birleştiren yapı anlamına gelmektedir. “Olay örgüselleştirme” de bu doğrultuda, biyografik anlatıların gerçeğe nasıl bir ilintilenme kurduğu ve kendi malzemesine nasıl biçim verdiği çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, Türkiye’de hâkim anlatı yapısının melodramatik anlatı yapısı olduğu ve biyografilerin olay örgüsüne dönüştürülürken sık sık melodramatik anlatı yapısı çerçevesinde

kurgulandığı gözlemlenebilir. Melodramatik anlatı yapısını tartışmadan önce, Türkiye’de yayınlanmış biyografik anlatılara değinmek yerinde olacaktır.

Türkiye’de biyografik dram türündeki anlatılar televizyondan ziyade sinema yapımlarında karşımıza çıkmıştır. Doksanlarda az sayıda birkaç örneğe rastlansa da biyografik sinema filmlerinin sayısı 2000’li yıllardan sonra giderek artmıştır. Biyografik filmleri odaklandığı karakterlere göre şu şekilde sınıflandırmak mümkündür:

Mustafa Kemal Atatürk Hakkındaki Filmler:

Dersimiz Atatürk (Yön: Hamdi Alkan, 2009) (Mustafa Kemal Atatürk)

Veda (Yön: Zülfü Livaneli, 2010) (Mustafa Kemal Atatürk)

Zübeyde, Analar ve Oğullar (Yön: Cenk Yaz, 2023) (Zübeyde Hanım ve Mustafa Kemal Atatürk)

Atatürk 1881-1919 (1. Film) (Yön: M. Ada Öztekin, 2023) (Mustafa Kemal Atatürk)

Atatürk 1881-1919 (2. Film) (Yön: M. Ada Öztekin, 2023) (Mustafa Kemal Atatürk)

Tarihi veya Politik İsimler Hakkındaki Filmler:

Manisa Tarzanı (Yön: Orhan Oğuz, 1994) (Ahmet Bedevi)

Hoşçakal Yarın (Yön: Reis Çelik, 1998) (Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan)

Elli Kelimelik Mektuplar (Yön: Emir Khalilzadeh, 2021) (Tevfik İleri)

Sadık Ahmet (Yön: Hakan Yonat, 2024) (Sadık Ahmet)

Mahpeyker-Kösem Sultan (Yön: N. Tarkan Özel, 2010) (Kösem Sultan)

Çiçero (Yön: Serdar Akar, 2019) (Elyesa Bazna)

Ayla (Yön: Can Ulkay, 2017) (Süleyman Dilbirliği & Kim Eunja)

Çiçero (Yön: Serdar Akar, 2019) (Elyesa Bazna)

Yakın Tarihten İsimler Hakkındaki Filmler:

Vali (Yön: M. Çağatay Tosun, 2008) (Faruk Yazıcı)

Kesişme iyi ki varsın EREN (Yön: Özer Feyzioğlu, 2021) (Şehit Eren Bülbül)

Aybüke: Öğretmen Oldum Ben (Yön: Murat Onbul, 2023) (Şehit Şenay Aybüke Yalçın)

Demir Kadın Neslican (Yön: Özgür Bakar, 2023) (Neslican Tay)

Türkan (Yön: Cemal Şan, 2011) (Prof. Dr. Türkan Saylan)

Yazar ve Şairler Hakkındaki Filmler:

17. *Zakkımın Kökü* (Yön: Memduh Ün, 1992) (Muzaffer İzgü)

18. *Mavi Sürgün* (Yön: Erden Kıral, 1993) (Cevat Şakir

Mavi Gözülü Dev (Yön: Bicket İlhan, 2007) (Nazım Hikmet Ran)

Kelebeğin Rüyası (Yön: Yılmaz Erdoğan, 2013) (Rüştü Onur & Muzaffer Uslu)

Merhaba Güzel Vatanım (Yön: Cengiz Özkarabekir, 2019) Nazım Hikmet Ran)

Akif (Yön: Sadullah Şentürk, 2020) (Mehmet Akif Ersoy)

Sporcular Hakkındaki Filmler:

Bizim İçin Şampiyon (Yön: Ahmet Katıksız, 2018) (Halis Karataş)

Cep Herkülü (Yön: Özer Feyzioğlu, 2019) (Naim Süleymanoğlu)

Hayatla Barış (Yön: Ekin Pandır, 2024) (Barış Telli)

Müzisyenler Hakkındaki Filmler:

Yağmur: Kıyamet Çiçeği (Yön: Onur Aydın, 2014) (Kazım Koyuncu)

Âşık (Yön: Bilal Babaoğlu, 2016) (Âşık Veysel)

Müslüm (Yön: Hakan Kırvavaç (Ketche) & Can Ulkay, 2017) (Müslüm Gürses)

İki Gözüm Ahmet (Yön: Gani Rüzgâr Şavata, Hakan Gürtop, 2020) (Ahmet Kaya)

Dilberay (Yön: Hakan Kırvavaç (Ketche), 2021) (Dilberay)

Bergen (Yön: Caner Alper& Mehmet Binay, 2021) (Bergen)

Garip Bülbül Neşet Ertaş (Yön: Ömer Faruk Sorak, 2022) (Neşet Ertaş)

Barış Akarsu "Merhaba" (Yön: Mert Dikmen, 2022) (Barış Akarsu)

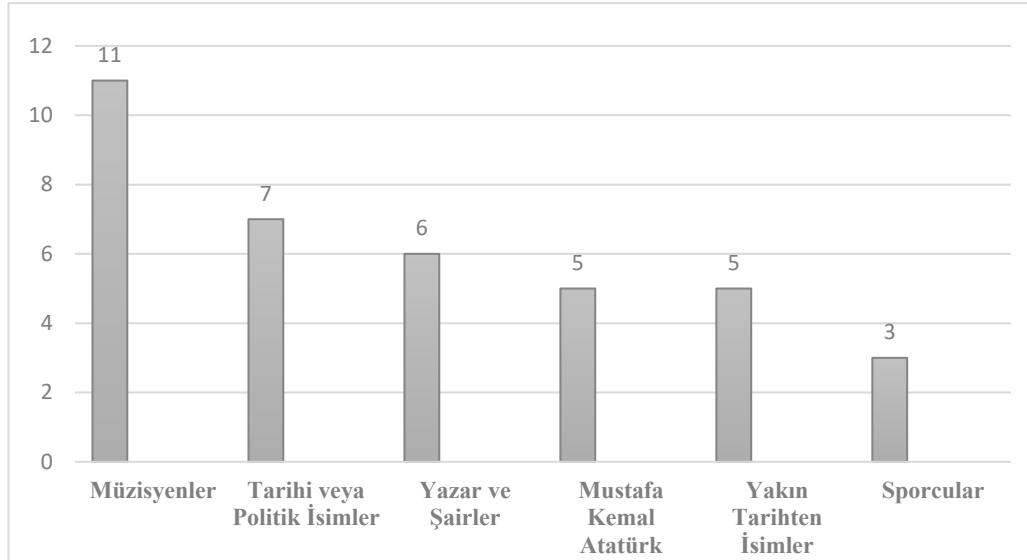
Murat Gögebakan: Kalbim Yaralı (Yön: Ali Akyıldız, 2023) (Murat Gögebakan)

Son Şarkı Ahmet'in Türküsü (Yön: Kudret Sabancı, 2024/2020) (Ahmet Kaya)

Cem Karaca'nın Gözyaşları (Yön: Yüksel Aksu, 2024) (Cem Karaca)

Şekil 1

Biyografik Dram Filmlerindeki Karakterler

Biyografik dramda anlatı, ait olduğu dönemi yansıtsa da aslında anlattığı kişinin hayatı ile sınırlanır. Sinema örneğinde de hikâye sıklıkla ana karakteri odak alan bir olay örgüsü üzerinden seyirciye aktarılır. Ünlü (2011, s. 15) biyografik anlatıların “Bir yaşamın sunumu ile onun sosyokültürel açıdan anlaşılmasının bir karışımı” olduğunu belirtir. Biyografik anlatıda, “Tarihsel bir olay içinde ele alınsa da dikkat bireye dönüktür” (Ünlü, 2011, s. 15). Biyografik bir sinema filminde de hikâye sıklıkla ana karakteri odak alan bir olay örgüsü üzerinden seyirciye aktarılır. Olay örgüsü ise aynı zamanda hikâyenin temposunu belirler. Bu doğrultuda tek bir karakterin hayatından kesitlere yer verilecek bir anlatının dizi değil de sinema filmi olarak hayata geçirilmesi sık rastlanan ve olası bir durumdur.

Türk sinemasında biyografik filmlerin listesine baktığımızda, en çok yer verilen karakterlerin müzisyenler olduğu görülmektedir. Son yıllarda öne çıkan ve müzisyenlerin hayatını anlatan filmler, 2017 yılında vizyona giren *Müslüm* filminin yüksek gişe başarısının ardından popülerlik kazanmıştır. Türkiye’de arabesk müziğin en popüler isimlerinin başında gelen Müslüm Gürses’in vefatının ardından çekilen Müslüm filmi, devamındaki yıllarda, hayatını kaybeden popüler ses sanatçılarının biyografik filmlere konu edilmesinin önünü açmıştır. Bu filmleri elde ettikleri gişe

başarısı ve popüler kültürde edindikleri yer dolayısıyla bu çalışmada ayrıca ele almak gerekecektir.

Peter Brooks (1993) melodram konusunu tartışma zeminine taşıyan ve Türkçe'ye *Melodramatik Muhayyile* (2023) ismiyle çevrilen çalışmasında, melodramın odak noktasının, *ahlaki gizil* ("moral okült") kavramı olduğunu öne sürer. Yazara göre ahlaki gizil bize gündelik var oluşta kapalı olan, ancak anlam ve değer alanı olduğu için erişmemiz gereken bir alandır. Bu doğrultuda melodram, kutsallığını kaybetmiş modern dünyaya ait bir türdür. Yazar ahlaki gizil kavramının işleyişinin bilinçaltı kavramı ile karşılaştırılabileceğini belirtir. Melodram türüyle ilişkilendirilen iyi-kötü karşıtlığı ya da duygusal aşırılık, bu ahlaki gizilin, ya da mutlak iyi ve mutlak kötü olarak ayrılan güçlerin savaşımının dünyevi olaylarda tezahürüdür. Melodramda dramatik olan ise tam da bu dünyevi olanın yüzeyinde cisimleşen savaşımıdır (Brooks, 1993, ss. 4-5). Sonuç olarak melodramın "mutlak iyi" ve "mutlak kötü" arasındaki kozmik savaşımı hem olay örgüsel, hem de duygusal bir taşma dolayımıyla anlattığı ve olayı kendi kapalı ahlaki evreninin içine hapsettiği söylenebilir.

Yıldırım ve Ulusoy (s. 125) melodramın belki de en eski türlerden biri olduğunu belirtir. Gerçekten de bu melodramın birkaç yüzyılı kapsayan bir tür olarak kalıcılığına ve hatta inatçılığına işaret eder. Fakat melodramatik anlatı, aynı zamanda medya endüstrilerinin kâr amacıyla ürettiği ve popüler kültür ürünlerinde çok tercih edilen bir anlatı türüdür ve bu nedenle aynı zamanda yapımcılara bir başarı reçetesi vadeder. Bu doğrultuda, *Müslüm* filminin, kendisinden sonra gelen *Dilberay* ve *Bergen* isimli filmlere bir reçete sunduğunu söylemek mümkündür.

Müslüm filmiyle başlamak gerekirse, Müslüm Gürses'in biyografisinde melodramatik anlatıya rahatça hizmet edebilecek birçok olayın bulunduğu söylenebilir. Babasının annesini ve kardeşini çocukken kendi gözleri önünde öldürmesi, geçirdiği trafik kazası sonrasında kazara morga kaldırılıp yaşadığının sonradan anlaşılması, hitap ettiği gençlerin konserlerde kendilerini jiletlemesi bunlardan sadece bazılarıdır. Film bütün bu olayları adım adım işleyerek melodram formunda bir anlatı oluşturur. İyi ve kötünün savaşımı baba-oğul ilişkisinde cisimleşirken, aynı zamanda Müslüm Gürses de kendi içindeki "kötü"ye karşı mücadele eder. İçki içip hayat arkadaşı Muhterem Nur'a şiddet uygulaması, belki de

annesine şiddet uygulayan babasının temsil ettiği “kötü”nün öldükten sonra dahi peşini bırakmadığı anlamına gelebilir. Buradaki kader motifi, aslında belki de yukarıda bahsedilen kozmik savaşımın Türkiye’deki halidir. Sonuç olarak *Müslüm* filmi seyircisine kapalı bir evren sunmakta, sanatçının başına gelen olağanüstü olaylar, duygusal bir taşma halinde çerçevenlenmektedir.

Dilberay ve *Bergen* isimli filmler de yine arabesk müziğin popüler isimlerinin hikâyelerine odaklanan örnekler olarak karşımıza çıkar. Her iki sanatçının da birçok inişler ve çıkışlar barından kişisel hayatlar yaşadığı ve tüm bunların hayatta oldukları dönemde magazin basınca halka aktarıldığı bilinmektedir. Özellikle “Acıların Kadını” diye anılan *Bergen*’in bir gözünü, eski kocası tarafından yüzüne kezzap atılması nedeniyle kaybetmesi ve bu nedenle saçlarını yüzünün önüne döken imgesi hafızalara kazınmıştır. *Bergen* filmi büyük bir gişe başarısı etmiştir. Halkın birçok detayını hali hazırda bildiği bu ‘acı dolu’ hayatların filmlerde melodram olarak kurgulandığı görülmektedir. Bu filmlerin kazandığı başarı, Kürkçüoğlu (2021, s. 97) tarafından da belirtildiği gibi “bir alt kültür ögesinden merkezi bir popüler kültür ögesine dönüşen arabesk”in de aslında melodram ile birçok ortak özelliğe sahip olması ile oldukça ilintilidir. Belki de bir yerde, arabeskin kendisinin melodramatik bir ifade aracı olduğu söylenebilir.

İzleyicinin alışık olduğu ve ilgi gösterdiği melodram türünün tercih edilmesinin biyografik filmlerin gişe başarısına katkısı olmuştur (Balcı Gülpınar, 2023, s. 22). Duyguların abartılarak aktarıldığı melodram izleyiciye “sansasyon, heyecan, sürekli motivasyon, iyiyle kötünün savaşında bolca acı ve aksiyon, duygusallığı yüklü dramatik çatışmalar, görselliği güçlü bir mizansen ve ahlaki ve muhafazakâr tarafı baskın mesajlar” (Arslan, 2005, s. 106) sunar. Diğer birçok türle bir arada kullanılabilen melodram türü, yukarıda belirtildiği gibi ana akım seyircinin ilgisini çekmek amaçlandığında başvurulan türlerin başında gelmekte, türün kitleleri etkilemekteki yetkinliği onu popüler kültürle en uyumlu tür haline getirmektedir. Özellikle duyguları hedef alan anlatılarla, izleyicinin ilgisi kolayca yakalanmakta, sonrasında izleyicinin anlatıyla bağ kurması sağlanabilmektedir.

Sinema ve televizyon endüstrisi, kâr amacıyla izleyiciyi etkilemekte en kestirme yolları kullanmayı her dönemde tercih etmiştir. Türkiye’de son yıllarda

hayatını kaybetmiş olan müzisyenlerin biyografilerini odaklı sinema filmlerinin artışı bu kestirme yollardan biri olarak karşımıza çıkar. Öyle ki, bu yapımların bazıları vefat etmiş müzisyenlerin mirasçılara olan aile üyeleriyle yapım şirketleri arasında dava süreçlerinin yaşanmasına neden olmuştur. Bunların en tartışmalı örneklerinden bir tanesi önce *Ayla* ardından *Müslüm* adlı biyografik filmlerle yüksek gişe başarısı elde ettikten sonra birkaç sinema filmi daha hayata geçiren yapımcı Mustafa Uslu'nun halk müziği sanatçısı Neşet Ertaş'ın hayatını anlatmak üzere giriştiği *Garip Bülbül Neşet Ertaş* adlı projesidir. Ertaş'ın ailesinin açtığı dava film vizyona girmesine günler kala sonuçlanmış ve filmin gösterilmesinin uygun olmadığına karar verilmiştir. Benzer şekilde ses sanatçıları Ahmet Kaya ve Cem Karaca'nın biyografik filmleri olan *İki Gözüm: Ahmet ve Cem Karaca'nın Gözyaşları* adlı yapımlarla ilgili olarak sanatçıların aileleri ve yapım şirketleri arasında mahkemeye yansıyan anlaşmazlıkların yaşandığı bilinmektedir (Gazeteduvar.com.tr, 2020) (Birgün.net, 2024).

Telif konulu bu tür dava süreçlerinde taraflar arasında yaşanan anlaşmazlıklar sıklıkla medyada da yer bulmakta, basın bültenlerinde ilgili kişinin "hatırasına saygısızlık" ifadesinin geçtiğine rastlanmaktadır. Buradaki saygısızlık vurgusunu popüler kültürün, işine yarayacağını düşündüğü her konuyu kendi koyduğu kurallarla 'ürün' haline getirerek satmaya niyetlenmesi olarak yorumlamak mümkündür.

Türk televizyon dizileri incelendiğinde ise biyografik dram türündeki yapımların tamamının tarihi karakterler hakkında olduğu görülmektedir. Bunların arasında 1961 yılında idam edilen eski Başbakan Adnan Menderes'in hayatını anlatan *Ben Onu Çok Sevdim* (Yön: Mehmet Bahadır Er, 2013) dizisi ile Türk şair ve mutasavvıflar Yunus Emre ve Hacı Bayrâm-ı Velî hakkındaki diziler olan *Yunus Emre: Aşkın Yolculuğu* (Yön: Kamil Aydın, 2015–2016) ve *Aşkın Yolculuğu: Hacı Bayram-ı Velî* (Yön: Kamil Aydın, 2022) haricindeki yapımların tamamının Osmanlı Beyleri ve Padişahları hakkındadır.

Tablo 1

Biyografik / Tarihi Diziler

Dizi	Karakter
<i>IV. Murat</i> (Yön: Yücel Çakmaklı, 1981)	IV. Murat
<i>Kuruluş "Osmancık"</i> (Yön: Yücel Çakmaklı, 1988)	Osman Gazi
<i>Muhteşem Yüzyıl</i> (Yön: Taylan Biraderler, 2011-2013)	Kanuni Sultan Süleyman ve Hürrem Sultan
<i>Diriliş: Ertuğrul</i> (Yön: Metin Günay, 2014-2019)	Ertuğrul Gazi
<i>Muhteşem Yüzyıl: Kösem</i> (Yön: Çağatay Tosun, 2015–2016)	Kösem Sultan ve IV. Murat
<i>Payitaht: Abdülhamid</i> (Yön: Serdar Akar, 2017-2020)	II. Abdülhamid
<i>Kuruluş: Osman</i> (Yön: Metin Günay, 2019-2025)	Osman Gazi
<i>Mehmed: Fetihler Sultanı</i> (Yön: Şafak Bal, 2024-...)	Fatih Sultan Mehmed

Yukarıdaki tabloda yer alan bu yapımlar biyografik diziler olmanın yanı sıra tarihsel dram karakteristiği de taşımaktadır. Özellikle *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin elde ettiği yüksek reytingler sonrasında Osmanlı dönemine yönelik tarihi dramaların sayısı artmıştır. Tarihsel dramları geleneksel ve yenilikçi olarak ikiye ayırmak mümkündür. Yenilikçi tarihsel dramda kurgunun daha yoğun olduğu, karakterlerin yalnızca ait oldukları tarihi dönemin ya da toplumun bir ögesi olarak değil, kendi iç çatışmaları olan karmaşık karakterler olarak sunulduğu bilinmektedir (Ünlü, 2011, s. 14) *Muhteşem Yüzyıl* dizisini de yenilikçi tarihsel drama olarak değerlendirilmelidir. Cihan padişahı Kanuni Sultan Süleyman'ın tarihi başarılarından ziyade özel hayatına odaklanan dizi Hürrem Sultan'ın saraya gelişi ile başlamakta, ilk bölümden itibaren haremden değişen dengeler ilerleyen bölümlerde gerçekleşecek 'entrikaların' temelini atmaktadır. İzleyicinin daha önce ayrıntılarıyla izlemediği saraydaki 'mahrem hayata' ayna tutan bu yapımlar ilk bölümden itibaren yayın hayatı boyunca en çok izlenen yapımlar olmuştur.

Tarihi bir melodram olarak da tanımlanabilecek *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin ardından bir başka büyük Osmanlı padişahı olan Fatih Sultan Mehmet'in hayatı da dizi olarak hayata geçmiştir. Kendisine ilham veren *Muhteşem Yüzyıl*'ın kullandığı

‘formülü’ es geçen bu dizi sadece dört bölüm yayınlandıktan sonra düşük reyting gerekçesi ile yayından kaldırılmıştır. Dizi Fatih Sultan Mehmet’in son on yılına odaklanmaktadır. Süleyman – Hürrem aşkı gibi çatışma ve tansiyon yaratacak bir unsur barındırmayan dizi izleyicinin ilgisini çekmeyi başaramamıştır. Tekelioğlu (2017, s. 76) tarafından da belirtildiği gibi “taklit”ten öteye gidemeyen bu yapım, tarihi bir figürün insani yönlerini vurgulamak yerine onu “gaddar” ve izleyicinin kendisiyle bağ kurmasına engel olacak şekilde soğuk bir karakter sunmayı tercih etmiştir

Muhteşem Yüzyıl ve Fatih dizilerinin elde ettikleri reyting sonuçları üzerinden bir değerlendirme yapılacak olursa, izleyicinin melodram öğelerinin sıklıkla kullanıldığı ve romansın anlatının temelini oluşturduğu yapımlara daha fazla ilgi gösterdiği iddia edilebilir. Çok izlenen filmlerin senaryolarına bakıldığında “güçlü bir duygusal öz” barındırdığı görülmektedir (Duncan, 2021, s. 24).

Muhteşem Yüzyıl’dan yıllar sonra tarihi bir melodram olarak karşımıza çıkan bir başka yapım ise 2024 yılında yayınlanmaya başlayan *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı dizi olmuştur. Üyeleri arasında kendi alanlarının öncüsü olmuş birçok sanatçı bulunduran Şakir Paşa Ailesi’nin hikâyesini ekranlara getiren dizinin ilk sezonunda olay örgüsünün sonu ölümle biten baba oğul çatışması üzerine inşa edildiği görülmektedir.

2.1. Şakir Paşa Ailesinin Tarihçesi

Kabağaçlızâde Miralay Mustafa Âsım Bey’in iki oğlundan biri olan Mehmet Şakir Paşa Osmanlı Devleti’nin son yıllarında gerek askeri gerekse bürokratik görevler almıştır. II. Abdülhamid’in sadrazamı olan abisi Ahmed Cevat Paşa’nın erken vefatından sonra Şakir Paşa’nın da resmi görevlerinden ayrıldığı bilinmektedir. Şakir Paşa hayatının geri kalan yıllarında Osmanlı Devleti tarihi hakkında beş ciltlik bir eser üzerinde çalışmış, ‘Yeni Osmanlı Tarihi’ ismini verdiği eserin yalnızca ilk iki bölümünü tamamlanabilmiştir (İnan, 2023, ss. 184-185). İlk evliliğinden Asım isminde bir oğlu olan Şakir Paşa ikinci evliliğini Giritli bir kadın olan İsmet Hanımla yapmış ve bu evliliğinden de altı çocuğu olmuştur.

Şakir ve İsmet çiftinin ilk çocukları olan Cevat Şakir 1890 yılında Girit'te dünyaya gelmiştir. Amcasının ismini taşıyan Cevat, babasının büyükelçilik görevi nedeniyle çocukluk yıllarının Atina'da geçirir. Büyükada'ya taşınmalarının ardından ilkokula mahalle mektebinde başlayan Cevat'ın lise eğitimini Robert Koleji'de alır. Edebiyata olan düşkünlüğü ve kitap okumaya olan tutkusu bu yıllarda ortaya çıkar. Liseden sonra denizcilik alanında uzmanlaşmak istese de babasının yoğun ısrarı sonucu Oxford Üniversitesi'nde tarih öğrenimi görmeye başlar. İngiltere'de geçirdiği iki yılda daha sanat alanındaki çalışmalarla ilgilendiği bilinmektedir. Resme olan tutkusunu keşfeden Cevat Şakir, Oxford Üniversitesi'ndeki eğitimini yarım bırakarak Roma'da Güzel Sanatlar Akademisi'ne devam etmeye başlar. Bu dönemde Aniesi isimindeki İtalyan bir kadınla evlenir. Bir süre sonra eşini de alıp Büyükada'ya ailesinin yanına dönen Cevat Şakir'in 1914 yılında babasıyla yaşadıkları bir tartışma sonucunda kaza eseri babasının ölümüne sebep olduğu bilinmektedir. Geçen yılların ardından tahliye olduktan sonra gazete ve dergilere çizimler yaparak hayatını sürdürür, devamında ise Hüseyin Kenan takma ismini kullanarak yazılar yazmaya başlamıştır. 1925 Yılında kaleme aldı bir makale nedeniyle sürgün cezası alıp Bodrum'a kalebent olarak gönderilen Cevat Şakir hayatının çoğunu Bodrum'da ve İzmir'de geçirmiştir. Bodrum'da yaşadığı dönemde Halikarnas Balıkçısı olarak anılmaya başlayan Cevat Şakir bu takma ismi daha sonra da kullanmaya devam etmiştir (Yetgin et al., 2018, s. 129) Hayatını profesyonel tur rehberi olarak kazanan Cevat Şakir, Halikarnas Balıkçısı 1939 yılından itibaren öyküler yazmaya başlamıştır. En bilinen romanı olan Aganta Burina Burinata'yı 1945 yılında kaleme alan Halikarnas Balıkçısı Türk edebiyat tarihinin en önemli isimlerinden biri haline gelmiştir. 1961 yılında yazdığı otobiyografik eseri Mavi Sürgün, 1993 yılında aynı isimle sinema filmine uyarlanmıştır. Erden Kıral'ın yönetmenliğini üstlendiği filmde "sürgün döneminde dönüşen bireyin kentten, ailesinden ve köklerinden uzaklaşma deneyimi, kimlik ile ilgili sorgulamaları"na (Çetin et al., 2022, s. 539) yer verilmiştir.

Mehmet Şakir Paşa'nın çocukları ve torunları arasında Halikarnas Balıkçısı dışında da önemli sanatçılar bulunmaktadır. Bunların başında ressam Fahrünnisa Zeyd gelmektedir. Zeyd'in kız kardeşi Aliye Berger ise Türkiye'de gravür sanatının öncülerinden biridir. Şakir Paşa'nın torunu olan Füreya Koral'ın da Türkiye'de çağdaş

seramiğin gelişimindeki en etkili isim olduğu bilinmektedir. Halikarnas Başlıkçısı kadar Zeyd, Berger ve Koral'ın da hayatları biyografik anlatılara ve belgesellere konu olmuştur. Yakın zaman önce ise tüm aile üyelerini bir araya getiren *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı bir televizyon dizisi hayata geçmiştir.

3. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırma *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* dizisi örneği üzerinden biyografik anlatıların nasıl yeniden kurgulanarak popüler kültür ürününe dönüştürüldüğünü ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. “Mevcut durumu tespit etmenin ve olayı tasvir ederek problemi anlamanın” (Arıkan, 2013, s.27) amaçlandığı araştırmalarda sıklıkla başvurulan bu yöntemde olay ya da durumlar tüm detaylarıyla incelenerek öncesindeki olay ya da durumlar ile ilişkilendirilir. Diğer bir deyişle “var olan, yaşanmış veya yaşanmakta olan” olayları/durumları incelemek için tercih edilen (Karakaya, 2012, s.59) betimsel analiz bir “karşılaştırma” yapmayı mümkün kılar (Ekiz, 2013, s.23). Amacına uygun tekniklerle toplanan veriler yine araştırmanın amacına göre belirlenmiş tema ya da temalar bağlamında değerlendirilerek yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2003).

Bu doğrultuda öncelikle Şirin Devrim ve Nermidil Erner Binark tarafından kaleme alınan iki biyografik eser ve yazar Ayşe Kulin tarafından kaleme alınan biyografik roman incelenmiş, ardından 15 bölümden oluşan *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı dizinin tamamı izlenmiştir. Analize temel oluşturan karşılaştırmanın karakter tasarımı ve olay örgüsü temaları altında gerçekleştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Televizyon mecrasının anlatıları melodramlaştırma eğilimine sahip olduğunu iddia eden bu araştırma *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* dizisinde yer alan kurgusal müdahaleleri bu eğilim ile ilişkilendirmektedir.

Araştırma soruları şunlardır:

Dizide yer verilen gerçek karakterlerin kişilik özelliklerinde ve/veya bireysel hayat hikâyelerinde ne gibi değişiklikler yapılmıştır?

Diziye melodramatik çatışma unsurlarını arttırmak amacıyla ne tür eklemeler (hayali ilişkiler, yan karakterler vb.) yapılmıştır?

Dizinin olay örgüsü yasak aşk ve cinayet söylentilerini destekleyecek şekilde nasıl tasarlanmıştır?

Karakterler arasındaki ilişkilerin dönüşmeye başladığı anlara örnek olabilecek bazı görsellere (1., 3. ve 9. Bölümler) yer verilmiştir. Bunlar haricinde diziye ait görsel kullanılmamıştır.

3.1. Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar Dizisi

Dizide 1900'lerin başında Büyükkada'da yaşayan Osmanlı eliti bir ailenin kayınpeder ile gelini arasında yaşanan yasak aşk ve sonrasında yaşanan cinayetele değişen hayatları anlatılmaktadır.

Tablo 2

Dizinin Künyesi

Dizinin İsmi	Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar
Yönetmen	Bahadır Karataş / Koray Kerimoğlu
Senarist	Hande Altaylı
Yapımcı	Fatih Aksoy
Bölüm Sayısı	1.Sezon: 15 Bölüm
Kanal	Now TV

2024 yılının sonunda yayınlanmaya başlanan *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı dizinin hazırlık sürecinin uzun zaman aldığı bilinmektedir. Henüz 2022 yılının yaz aylarında dizinin yapımcısı Fatih Aksoy ve senaristi Hande Altaylı'nın, aralarında birçok öncü sanatçının olduğu Şakir Paşa Ailesi'nin "iniş ve çıkışlarla dolu" hikâyesi üzerine bir dizi projesinin hazırlığında olduklarını bildirdikleri sosyal medya paylaşımları bulunmaktadır. Bu duyurularda projenin bir dijital platformda yayınlanacağı söylense de dizi nihayetinde ana akım bir televizyon kanalında yayınlanmıştır. O dönem ismi Fox TV alan televizyon kanalı, 2024 yılının yeni sezonunun başında itibaren 'çok yakında' vurgusuyla tanıtılmaya başladığı dizi

ile Osmanlı tarihinin en sıra dışı ailesinin ‘olağanüstü’ hikâyesini ekranlara getireceğini duyurmuştur.

Şekil 2

Dizinin Senaristi Hande Altaylı'nın Instagram Paylaşımları

Kaynak: (instagram.com/handealtayli/)

Tarihi dramalarda ‘kurgulanmıştır’ vurgusu kullanılması son derece sık karşılaşılan bir durumdur. Örneğin, yayınlandığı dönemde birçok tartışmaya sebep olmuş *Muhteşem Yüzyıl* dizisi ilk bölümden itibaren “Bu dizideki olay ve karakterler tarihten ilham alınarak kurgulanmıştır” önsözüyle yayınlanmıştır. *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* dizisi de açılış jeneriğinden hemen sonra yer verilen “İzleyeceğiniz hikâye gerçeklere, söylentilere ve hayal gücüne dayanılarak kurgulanmıştır” önsözüyle her türlü ithamdan kendini korumayı amaçladığı görülmektedir. Yine de Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın bir grup torununun telif konulu şikâyetinin önüne geçilememiştir. Kamuoyu açıklaması yayınlayan torunlar dizinin hazırlık aşamasında kendilerinden izin alınmadığını vurgulayarak, dedelerinin manevi mirasına sahip çıkmak adına dizinin yayınının durdurulmasına yönelik dava açtıklarını belirtmişlerdir (Başaran, 2024). Bunun sonucunda yapım şirketi ile yapılan görüşmeler sonunda taraflar arasında bir uzlaşma sağlanması ile yayınlanmasına devam edilmiştir (Altuntaş, 2024). Bu olaydan birkaç gün sonra çekimlerin yapıldığı

platoda yangın çıkararak dizinin ana mekânı olan köşkün kullanılamaz hale geldiği ve çekimlere zorunlu olarak ara verildiği bilinmektedir (Cumhuriyet.com.tr, 2024). Setin yeniden inşaatı sonrası yayın hayatına geri dönen dizi ilerleyen bölümlerde RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) tarafından iki kez idari para cezası üç kez de yayın durdurma cezasına çarptırılmıştır (Tuncer, 2024). RTÜK yayın yasağı kararını verirken Görsel - İşitsel Yayıncılık Etik İlkelerinin 5. ve 8. maddesi (RTÜK, 2025a) doğrultusunda olarak dizinin “toplumun millî ve manevi değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunmasına aykırı olan sahneleri sebebiyle ağır müeyyideler uyguladığı” (RTÜK, 2025b) gerekçesini öne sürmüştür.

2025 yılının Nisan ayına gelindiğinde dizinin setinde bir kez daha yangın çıkmış ve bu kez kamera arkası ekibinden yapım amiri olan kişi hayatını kaybetmiştir (Altuntaş, 2025). Dizi gerek gerçekte yaşanmış olduğu iddia edilen yasak aşk temasına yaptığı vurguyla gerekse prodüksiyon sürecinde yaşanan aksaklıklar nedeniyle sık sık gündeme gelmesi sonucu yılın en popüler yapımlarından biri haline gelmiştir. Youtube kanallarında Şakir Paşa Ailesi üyeleri hakkında içerikler yayınlanmaya başlamış ve bu içerikler yüksek izlenme sayılarına ulaşmıştır. En çok izlenen ilk on içerik aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 3

Şakir Paşa Ailesi Hakkındaki Youtube İçerikleri

Video Başlığı / Yayın Tarihi	Kanal / İzlenme Sayısı
Şakir Paşa Ailesi İtalyan Gelin Aniesi'ya Ne Oldu / 27 Aralık 2024	Şok Oldum Olca / 810.991
Aliye Berger'in İhanet, Silah ve Gravürle Yazılan Hikâyesi: Şakir Paşa Ailesinin Asi Kızı / 19 Mart 2025	Vera ile Fiskos / 773.740
Şakir Paşa Ailesi'nin Öyküsü: Sarsıcı Cinayet Vakası / 31 Aralık 2024	Lex Historiae / 663.563
Şakir Paşa Ailesi: Tarihi Gerçekler, Dramlar ve Sanat / 15 Ocak 2025	Tarih Obası / 587.479
Şakir Paşa'nın kızı Prenses Ressam Fahrünnisa Zeyd / 8 Ocak 2025	Efsane Haber / 529.533

Şakir Paşa'nın Kızı, Halikarnas Balıkçısının Kardeşi Fahrelnissa Zeid Kimdir? / 18 Aralık 2024	Önemli İnsanlar / 416.123
Şakir Paşa Ailesi: Cevat Şakir Mahkum Edildikten Sonra Agnesie ve Mutarra'ya Ne Oldu? / 21 Mar 2025	Merve Tuğçe / 414.029
Şakir Paşa Ailesi Ayşe Erner'in Gerçek Hayatı / 5 Nisan 2025	Fatih Doğan Tarih / 339.885
Şakir Paşalılar: Savaş ve İşgal Günleri, Suat Dayı, Fahrünnisa ve Aliye Berger / 16 Oca 2025	Tarih Obası / 338.593
Şakir Paşa'nın Prensesi: Ayşe / 7 Mart 2025	Merve Tuğçe / 223.731

Dizinin kısa sürede elde ettiği popülaritenin yazılı eserlere de etkisi olmuş, Şakir Paşa Ailesi hakkında önceki yıllarda yazılmış olan biyografilere talep artmış ve söz konusu kitapların artarda yeni baskıları yapılmaya başlanmıştır.

3.2. Şakir Paşa Ailesi Hakkındaki Biyografiler

Biyografi bir kişinin hayatının başka birisi tarafından anlatılması olarak tanımlanabilecek çok kesin sınırlara sahip olmayan bir türdür. Yazarın hayatını aktardığı söz konusu kişiye karşı nötr bir tutumla nesnel bir anlatım dili kullanarak kaleme alınmış eserler bilimsel biyografi olarak tanımlanmaktadır. Yazarın nesnellüğün koruma zorunluluğu hissetmeden hatta çoğu zaman hayatını anlattığı kişiyle bir bağının da bulunması halinde ortaya çıkan eserler edebi biyografi sınıfına girmektedir. Bunların dışında roman karakteristiğini de kaleme alınan eserlerin biyografik roman türü ne dâhil edildikleri bilinmektedir (Apaydın, 2001, ss. 165,166). Şakir Paşa Ailesi hakkında yazılmış eserlerin ikisi edebi biyografi, biri ise biyografik romandır.

Aile üyeleri tarafından kaleme alınan ilk eser Şakir Paşa'nın torunu olan Şirin Devrim'in 1994 yılında yazdığı 'A Turkish Tapestry' isimli kitaptır. Bu eser 1998 yılında 'Şakir Paşa Ailesi' ismiyle Türkçe olarak yayınlanmıştır. Doğan Kitap tarafından yayınlanmakta olan bu eser Ocak 2025 itibariyle 21. baskısını yapmıştır.

Şakir Paşa'nın bir diğer torunu Nermidil Erner Binark'ın kaleme aldığı 'Şakir Paşa Köşkü' isimli eser ise 2000 yılında Remzi Kitapevi tarafından yayınlanmış olur, bu eser Mart 2025 itibariyle 9. baskısına ulaşmıştır.

2000 yılında ayrıca yazar Ayşe Kulin tarafından yine Şakir Paşa'nın torunu olan Füreyâ Koral'ın biyografisi üzerinden tüm ailenin hikâyesinin anlatıldığı 'Füreyâ' isimli bir roman yayınlanmıştır. Eser Şubat 2025 itibariyle 99. baskısını yapmıştır.

Araştırmada yukarıda belirtilen bu üç eser referans alınarak dizinin senaryosu incelenmiş ve yeniden kurgulama amacıyla yapılan değişiklikler tespit edilmiştir.

4. Bulgular

Dizinin isminde yer verilen 'Mucizeler ve Skandallar' ifadesi ile anlatının temalarının vurgulanmak istediği anlaşılmaktadır. Adeta izleyiciye hikâyede yer verilecek olayların skandal olarak nitelendirilebilecek boyutta büyük ve dikkate değer olaylar olduğunun sözü verilmektedir.

Dizideki olay örgüsü inşa edilirken karakterlerin gerçek hayat hikâyeleri referans alınsa da zamanlama (timing) ya da dramatize etme gibi gerekçelerle bazı gerçekliklerin değiştirildiği, yeni karakterler eklenerek çatışma unsurlarının arttırıldığı görülmektedir. Bilindiği gibi, kurmaca anlatıların temeli hikâyede doğru kurulmuş çatışmaların varlığına bağlıdır. Ana karakterin amacına ulaşmasına engel olan ya da mevcut durumunu tehdit eden unsurlara dış çatışma, karakterin zayıf yönlerini, hayal kırıklıklarını, travma ve ise iç çatışma olarak tanımlanır (Başol, 2021, s. 207). Dizide karakterler ve olaylar üzerinde yapılan değişikliklerle yasak aşk temalı bir kurmaca anlatı karakteristiğinin elde edildiği görülmektedir.

4.1. Gerçek Karakterler ve 'Kurgulanmış' Hayatlar

Dizinin ilk bölümünün giriş sekansında Cevat'ın, eşi ve çocuğuyla Büyükkada'daki köşke gelişine yer verilmektedir. Aileye yeni giren gelin Aniesi'nin kucağında tuttuğu bebeğin altı aylık olduğu anlaşılmaktadır. Şirin Devrim (2025, s. 41) ise kaleme aldığı biyografide "ailenin başına buyruk, savurgan oğlu, hamile karısı kolunda, pür neşe İtalya'dan dönmüş" diyerek Aniesi'nin İstanbul'a geldiğinde henüz doğum yapmamış olduğunu söylemektedir. Bu değişikliğe ihtiyaç duyulmasının

sebebi olarak dizinin vaat ettiği skandalın tohumlarının ilk bölümden itibaren atılması verilebilir. İlk bölümün sonundaki fotoğraf sahnesinde Şakir Paşa'nın, gelininin güzelliğinden etkilendiği vurgulanmaktadır. Hamile bir kadın karakterin kayınpederi tarafından arzulanması fikri seyirciyi provoke edeceğinden böyle bir riskin alınmadığı, yaşanacağı zaten bilinen yasak aşkın geciktirilmeden seyirciye sunulduğu görülmektedir.

Şekil 3

Şakir Paşa Ailesi: Skandallar ve Mucizeler 1. Bölümden Kareler

Kaynak: (<https://www.youtube.com/@SakirPasaAilesiDizisi>)

Şakir Paşa'nın ilk eşinden olan oğlu Asım'ın dizideki varlığı da büyük ölçüde kurgu öğeleri yansıtmaktadır. Asım'ın annesi olan kadın hakkında aileye dair yazılan biyografik eserlerde oğlunun doğurduktan kısa bir süre sonra öldüğü bilgisinin dışında ayrıntılı bilgiler bulunmamaktadır. Biyografik eserlerde, Asım'ın kardeşleriyle olan ilişkisinin mesafeli olduğu vurgulanmaktadır. Dizide ise özellikle halasıyla birlikte Büyükkada'daki Şakir Paşa Köşkü'nde yaşamaya başlamasından sonra kardeşleri ile samimi paylaşımları olan bir karakter olarak gösterilmektedir. Asım'ın dizideki işlevi ilerleyen bölümlerde anlatıdaki entrikanın artması ile değişir ve babasının eski sevgilisi tarafından duyguları istismar edilen masum bir genç erkek olarak sunulur. İlk andan itibaren naif ve kırılabilir bir karakter olarak tanımlanan Asım, kendisini terk eden adamdan onun oğluyla evlenerek intikam almak isteyen 'fettan Fransız' Rozali'nin oyununa gelmekte, onunla evlenme hayalleri kurmaya başlamaktadır. Bir süre sonra içine düşürüldüğü oyundan haberdar olduğunda ise sinir krizi geçirerek hastaneye kaldırıldığı görülmektedir. Bu sayede Asım'ın anlatıdaki işlevi dönüşmekte, Şakir Paşa'nın, oğullarının ihanete uğramasına neden olan 'günahkâr' baba vurgusunu arttırmaya evrilmektedir. Bilindiği gibi, melodram türü iyi kötü karşıtlığı üzerine inşa

ettiği anlatısında kötünün cezalandırılacağına garantisini verir (Arslan, 2005). Bu cezanın seyircide yaratacağı rahatlama ise kötünün sınırları ne derece zorlayacağı, diğer bir deyişle ne kadar ileri gideceği ile ilişkilidir.

Şakir Paşa'nın dördüncü çocuğu olan Ayşe dizideki bir diğer naif ve kırılğan karakter olarak karşımıza çıkmaktadır. Evlilik çağında genç bir kız olan Ayşe annesi İsmet ve ablası Hakkiye'nin sözünden çıkmayan bir karakter olarak sunulmaktadır. İlerleyen bölümlerde Ayşe kendisini isteyen Ahmet adlı genç bir askerin varlığından haberdar olduğunda evlenmek istemediğini söylemekte, fakat sonrasında çok yakışıklı bulup etkilendiği bu adama âşık olarak kendi rızasıyla evlenmeye karar vermektedir. Devrim (2025, s. 43) ise Ayşe'nin böyle bir aşk hikâyesinin olmadığı, Ahmet Bey ile babası Şakir Paşa'nın ısrarı ile evlendiği belirtilmektedir, Dizide Şakir Paşa sert mizacına rağmen kızlarına karşı son sevecen ve anlayışlı bir baba olarak sunulmaktadır. Şakir Paşa'nın kızlarına olan bu tutumu oğlu Cevat'a olan mesafeli ve hatta gaddar tutumunu daha belirgin hale getirmekte, oğluna karşı bu davranışları bilinçli olarak sergilediğinin altını çizmektedir. Buradan hareketle, yan hikâyelerin baba oğul çatışmasını besleyecek şekilde tasarlanarak kurgulandığını söylemek mümkündür.

Dizide Şakir Paşa'nın henüz bebek denecek yaşta köle pazarında satılırken görüp ülkesine getirdiği Arap Selahattin'e de yer verilmektedir. Besleme olarak Şakir Paşa'nın yanında büyüyen Selahattin on iki yaşındadır ve evin hizmetçileri ile yaşamakta, evin ufak tefek işlerine yardımcı olmaktadır. Şakir Paşa'nın Selahattin'e son derece şefkatli yaklaşması ve çocuğunda da onu babası gibi görmesi, Paşa'nın kendi oğlu Cevat dışında çevresindeki tüm çocuklara karşı destekleyici ve sevecen yaklaşımı burada da göze çarpmaktadır. Fakat Selahattin'in anlatıdaki işlevinin Paşa'nın 'insani' yönünü vurgulamanın dışında bir işleve sahip olduğu görülmektedir. Dizinin ilerleyen bölümlerinde Selahattin vereme yakalanmakta, Paşa onu Büyükkada'da tuttuğu küçük eve taşıtarak tedavi ettirmektedir. Aylar süren tedavi sürecinde Aniesi'nin Selahattin ile ilgilediği, ona yemek götürdüğü ve ona kendi ana dili olan İtalyanca'yı öğrettiği gösterilmektedir. Bu ziyaretler sayesinde Paşa ve Aniesi de görüşme fırsatı bulmaktadır. Selahattin'in gerçek hikâyesi ise dizide aktarıldığından farklıdır. Vereme yakalandığı ve ayrı bir evde Şakir Paşa tarafından tedavisine

çalışıldığı doğru olsa da Selahattin dizideki gibi iyileşememiş ve hayatını kaybetmiştir. Tedavi sürecinde kendisine yemek götürenin ise Şakir Paşa'nın kızı Ayşe olduğu bilinmektedir (Erner Binark, 2025, s. 22).

Yan hikâyeler söz konusu olduğunda bahsedilmesi gereken bir diğer karakter ise Şakir Paşa'nın en büyük kızı Hakkiye'dir. Annesi İsmet'in köşkteki sağ kolu olan sakin mizaçlı fakat otoriter bir kadın olan Hakkiye dizinin ilk bölümünde küçük bir kızı olan evli bir kadın olarak görülmektedir. Eşi Emin Bey gerçeğe uygun şekilde genç yaşında önemli görevlere getirilmiş bir başarılı bir subay olarak sunulmaktadır. Hakkiye, abisi Cevat'ın aksine saygın bir kariyere sahip olan Emin Bey'in Şakir Paşa'nın saygısını kazanmış bir adam olmasından memnun görünmektedir. İlerleyen bölümlerde Emin Bey, kendisine İstanbul dışında verilen bir görev nedeniyle köşkten ayrılmak zorunda kalmaktadır. Geçen zaman içinde özlemi artan Hakkiye eşini ziyaret etmek için küçük kızı Fürey'a'yı da yanına alarak yola çıkmakta, bu sürpriz ziyaret Emin Bey'in yatak odasında başka bir kadının olduğunu görmesiyle sonuçlanmakta ve Hakkiye eşinin konuşmasına izin vermeden apar topar İstanbul'a dönmektedir. Aktarılan bu olayda kronolojik bir hata olduğu Hakkiye Koral'ın kızı Fürey'a tarafından anlatılan bir anı vasıtasıyla ortaya çıkmaktadır. Fürey'a Koral kendi ismini taşıyan biyografik eserde babası Emin Bey'in ilerleyen yaşında yakalandığı hastalık sürecinde aralarında geçen bir diyalogdan bahsetmekte ve bu ihaneti yıllar sonra babasının ağzından öğrendiğini söylemektedir. Gerçekte o gün annesine eşlik eden küçük çocuk Fürey'a değil, ondan yıllar sonra doğan ve dayısının ismini taşıyan kardeşi Şakir olduğu anlaşılmaktadır (Kulin, 2017, ss. 110,111). Diğer bir deyişle, Hakkiye'nin yaşadığı ihanet dizide belirtilen zamandan çok daha ileri bir tarihte gerçekleşmiştir. Fakat dizi, olay örgüsüne bu ihaneti de ekleyerek yan karakterlerin hikayelerini de duygusal krizlerden azade bırakmamayı tercih etmektedir. Böylece yetişkin karakterlerin tamamı eşleri ya da sevgilileri tarafından ya ihanete uğramakta ya da kendileri ihanet etmekte ve seyirciye sunulan skandalların sayısının artması sağlanmaktadır.

4.2. 'Hayal Ürünü' Yan Hikayeler

Dizi anlatısını üst sınıftan geniş ailelerin hayatları üzerine kuran tüm örneklerde olduğu gibi aile üyeleriyle aynı mekânda yaşayan alt sınıftan hizmetçileri

de içermekte, bu sayede yeni çatışma unsurları yaratılabilmektedir. Yerli melodram izleyicisinin aşına olduğu ‘zengin kız, fakir oğlan’ ya da ‘zengin oğlan, fakir kız’ klişesi bu dizide de göze çarpmakta, evin yakışıklı oğluna aşık genç hizmetçi kız sayesinde köşkte yaşanan entrikalara yenileri eklenebilmektedir. İlk bölümden itibaren hikâyede yer verilen Sümbül karakteri yıllardır Cevat’a âşık bir aşçı yamağı olarak sunulmaktadır. Mutfakta çalışan Sümbül sürekli olarak Cevat’ın karşısına çıkmak için fırsat kollamakta, Cevat ve eşi Aniesi’nin aralarını bozmak için oyunlar oynamaktadır. Bir defasında bu oyununda başarılı olduğu, Aniesi’nin aile üyelerinin gözünde küçük düşmesini sağladığı görülmektedir. Cevat ve eşinin arası açık olduğu günlerde ise ona ilan-ı aşk ettiği ve reddedilince aşkının imkânsızlığını kabul ettiği görülmektedir. Sümbül’ün dizideki işlevi Aniesi için bir rakip üretmekten çok izleyiciyi alışık olduğu sınıflar arası imkânsız aşk klişesinden mahrum bırakmamak gibi değerlendirilebilir. Seyirci bu aşkın tek taraflı olduğunu ilk bölümden itibaren bilmektedir. Sümbül inatçı ve cüretkâr kişiliği evde ‘işleri karıştıran’ yan karakter olarak konumlandırılmıştır. Bilindiği gibi kurmaca anlatılarda ana karakterlerin bir sebeple zor duruma düşmeleri ve bu durumdan kurtulmak adına mücadele vermeleri gerekmektedir. Bu zor durumları gerekçelendirmek anlatının tutarlığı açısından önem taşımaktadır.

Dizideki ana karakterler arasında gerçek bir rekabet anlatıya üçüncü bölümden itibaren dâhil olan yeni bir karakter üzerinden yaratılmaktadır. Bu karakter Şakir Paşa’nın yıllar önce tutkulu bir aşk yaşadığı bilinen, kendisinden oldukça genç, Fransız bir kadın olan Rozali’dir. Şakir Paşa’nın gerçek hayatta Belçika’da bir ilişkisi olduğundan bahsedilse de bu iddiaya ilişkin resmi bir kayıt bulunmamaktadır. Dizideki Rozali karakteri de Şakir Paşa ve ailesine dair kaleme alınan eserlerde varlığından bahsedilen bir karakter değildir. Dizide böyle bir karaktere ihtiyaç duyulmasının temel nedeninin anlatıyı başladığı andan malum cinayet gününe kadar sürükleyecek olan olay örgüsünü uzatmak olduğu açıktır. Üçüncü bölümün final sekansında anlatıya dâhil olan karakter, uzun yıllar yurt dışında Şakir Paşa ile ilişki yaşamış bir kadın olarak sunulmaktadır. Bununla birlikte, Şakir Paşa’nın bu ilişkisinin eşi İsmet Hanım ve büyük kızı Hakkiye tarafından bilindiği, dizinin ilk iki bölümündeki anne kız arasındaki konuşmalardan anlaşılmaktadır. Şakir Paşa’nın köşkün bahçesinde titizlikle yetiştirdiği güllere Rozali ismini vermiş olması bu kadınla olan duygusal bağını

vurgulamaktadır. Bu karakterin varlığı Şakir Paşa'nın seyirciye sadakatsiz bir adam olarak tanıtılmasına katkı sağlamakta, genç ve güzel gelinine ilgi duymasının gerçek olabileceği ihtimaline ikna etmektedir.

Şekil 4

Şakir Paşa Ailesi: Skandallar ve Mucizeler 3. Ve 9. Bölümden Kareler

Kaynak: (<https://www.youtube.com/@SakirPasaAilesiDizisi>)

Rozali karakterini canlandıran oyuncunun seyircinin büyük çoğunluğunun *Muhteşem Yüzyıl* dizisindeki Hürrem karakteri vasıtasıyla tanıdığı Meryem Uzerli olması da dikkat çekicidir. Oyuncuların daha önce canlandıkları karakterlerin izleyici alımlamasına çeşitli yönlerden etki ettiği bilinmektedir. Bu örnekte, Uzerli'nin canlandığı Rozali karakterinin, Hürrem gibi inatçı ve baskın bir karakter olduğu görülmektedir. Bu benzerlik ile izleyicinin hali hazırda ikna olduğu bir performansın yinelenildiği ve yapımın garantici bir tutum benimsediğini söylenebilir. Uzerli'nin aynı zamanda Alman vatandaşı olmasının da etkisiyle Türkçe'yi aksanlı konuşması seyirciyi karakterin yabancı bir kadın olduğuna ikna etmeye yardımcı etmektedir. Üçüncü bölümün sonunda, uzun süredir haber alamadığı Şakir Paşa'ya sürpriz yapmak için İstanbul'a gelen Rozali onu Aniesi ile yan yana bulmaktadır. Tesadüfen gerçekleşen bu ilk karşılaşmada daha ilk andan itibaren Şakir Paşa'nın, gelinine olan ilgisini fark eden Rozali önce bu ilişkiye engel olmaya, bunu başaramadığını fark etmesinden sonra ise diğer aile üyelerini bu ilişkiden haberdar etmeye niyetlenmektedir. Rozali'nin Büyükada'da yaşamaya başlamasındaki ilk motivasyonu rekabet olsa da sonrasında bunun intikama dönüştüğü görülmektedir. Şakir Paşa'nın oğlu Asım'ın kendisine olan hayranlığını fark edip genç adamı manipüle ederek onunla evlenmeye kalkması başta Şakir Paşa olmak üzere tüm aile üyelerinin

paniklemesine yol açmakta bu sayede anlatıya malum cinayet gününe kadar ‘izlemeye değer’ sıra dışı olaylar eklenebilmektedir.

Dizinin Youtube kanalında, bölümlerin yanı sıra karakterlere özel sekanslarından oluşan kısa videolar yayınlanmaktadır. Bu videoların arasında Rozali’ye ait olanların başlıklarına göz atıldığında “*İsmet ve Rozali’nin Büyük Yüzleşmesi!*”, “*Rozali ve Aniesi Arasında Soğuk Savaş*”, “*Rozali’nin Varlığı Bile Aniesi’yi Sinirlendirmeye Yeter*” gibi örnekler göze çarpmaktadır. Video içeriğine referans veren bu başlıkların karakterin işlevinin ‘intikam’ ve ‘rekabet’ temalarını ön plana çıkarmak olduğunu onayladığı söylenebilir

4.3. İzleyiciye Vadedilen ‘Skandal’

Dizinin olay örgüsü isminde de yer verildiği gibi bir ‘skandal’ üzerine kurulmaktadır. Orta yaşlı geçkin bir Osmanlı paşasının evine gelen genç ve güzel gelini ile yasak aşkı ve sonrasında oğlu tarafından öldürülmesi şüphesiz ki bir skandal olarak nitelendirilebilir. Fakat bu dizinin önsözünde de belirtildiği gibi bu skandalın ‘söylentilere’ dayandığı ve söylentilerin ne yaşandığı dönemde ne de sonrasında hiçbir kaynak tarafından doğrulanamadığı bilinmektedir. Dizinin popüleritesine bu söylentinin dayanaksız olması ve buna rağmen hayata geçirilmiş olmasının da katkısı olmuştur. Bu söylentinin yazıya döküldüğü iki örnek bulunmaktadır. Devrim (2025, s. 47) Şakir Paşa Ailesi adlı kitabının ‘Öldürme Olayı’ başlıklı üçüncü bölümde dedesi ve dayısı arasındaki husumetin gerekçesine dair üretilen rivayetlerden şöyle bahsetmektedir:

Kimileri Şakir Paşa’nın genç karısı ile ilgisi olduğunu öğrenen Cevat’ın kıskançlıktan bu işi yaptığını düşündü. Ben buna katılmıyorum. Başkaları Cevat’ın babasının hesabından zimmetine para geçirdiğini söyledi. Sözde sonradan Cevat, babası bunu öğrenirse o derece hiddetleneceğini düşünmüş ki korkusundan babasını öldürmüş. Kimileri bu işi soğukkanlı bir cinayet olarak algıladılar. Kimileri de kaza dediler. Çoğu kimse olayı, kontrolden çıkan bir hiddetin kaçınılmaz sonucu olarak nitelendirdiler. Cevat ise nefsimi savundum diye ısrar ediyordu.

Devrim bu sözlerinin devamında hayatının geri kalanında aile üyeleri arasında bu konudan bahsedilmediğini, özellikle annesinin konuşmaktan kaçındığını söylemektedir. Söylentinin kamuoyunca daha bilinir hale gelmesinde Murat Bardakçı’nın 2001 yılında Hürriyet Gazetesi’nde yayınlanan iddiası etkili olmuştur.

Bardakçı, “Yakın tarihimizden gerçek bir Paşa tecavüzü olayı” başlıklı yazısında Şakir Paşa’nın torunlarından biri ile ettiği sohbet sırasında malum cinayet vakasının asıl gerekçesini sorup, “Aniesi” cevabını aldığını belirtmiş ve bu söylentinin gerçek olduğunu ima etmiştir.

Cevat Şakir Kabaağaçlı’nın mahkûmiyetinin sona ermesinden sonraki yaşamına dair birçok ayrıntının bilinmesine rağmen, kendisinin bu konuda konuşmamış olması da konunun gizemli bir vaka olarak kalmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, Kabaağaçlı’nın, yakın arkadaşı Azra Erhat’a yazdığı bir mektupta bunun nefsi müdafaa olarak bahsettiği görülmektedir. Ergenlik dönemiyle birlikte fazlasıyla isyankâr bir ruh haline büründüğünü kabul eden Kabaağaçlı mektubunda, babasının suikast korkusuyla her zaman silah taşıdığını, o gece yaşanan münakaşanın vardığı noktada kontrolünü kaybederek ilk tetiği çekenin Şakir Paşa olduğunu söylemektedir. Kendisinin karşılık vermemiş olması durumunda hayatını kaybetmiş olacağını bu nedenle vicdan azabı duymadığını, fakat devamında içine düştüğü durum nedeniyle hayat boyu özgüven sorunu yaşadığını eklemektedir (Erhat, 2002, ss. 135-136).

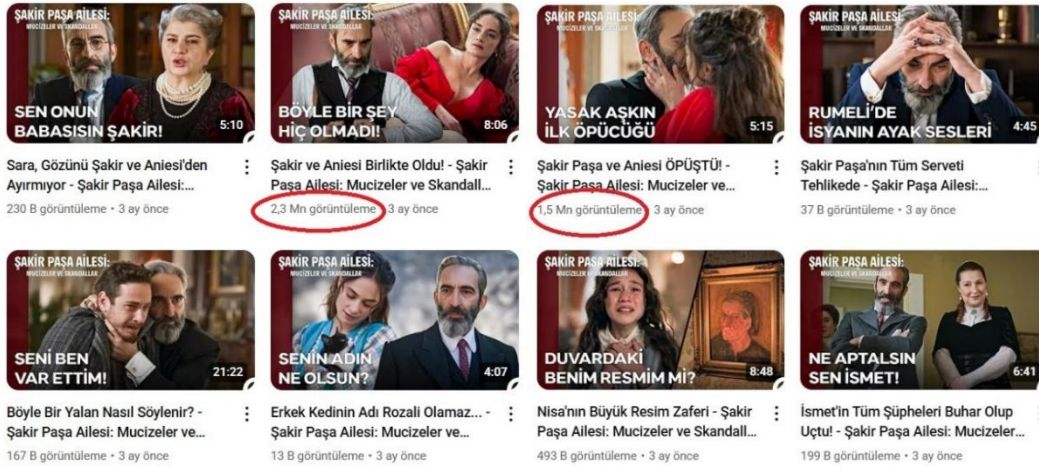
Paşanın bir diğer torun olan Nermidil Erner Binark ise kitabında bu cinayete ilişkin iddialardan bahsederken nefsi müdafaa ihtimaline inanmadığını açıkça belirtmektedir. “22 yaşında bir genç tabancayla mı gezer?” diyen Binark’a göre dayısı bu cinayeti planlayarak işlemiştir. Cinayet gerekçesinin ise baba oğul arasında yıllardır süren çatışma olduğuna inanmaktadır. Kitapta cinayetten sonra kulaktan kulağa bir haberin yayıldığına yer verilmekte, Cevat’ın kız kardeşi Ayşe’nin düğünü için bankaya yatırılan parayı babasının imzasını taklit ederek çektiğinin ortaya çıkması üzerine ailenin düştüğü durumun daha da zorlaştığı aktarılmaktadır (Erner Binark, 2025, ss. 29-30).

Dizide Şakir Paşa ve Aniesi’nin ilişkileri üçüncü bölümde başlamaktadır. İzleyicinin bir kısmı ahlaki gerekçelerle bu olaya tepki gösterse de gelen tepkiler dizinin reytinglerine olumsuz bir etkide bulunmamıştır. Dizinin ilk bölümünden itibaren bu ilişkinin yaşanacağını bilgisi verildiği düşünüldüğünde verilen tepkilerin yaşanan ilişkiden ziyade ilişkinin kurgulanış biçimine karşı olduğu iddia edilebilir. Dizinin yaratıcılarının son derece provokatif bir sahne tercih etmiş olmaları, seyircinin

'skandala' olan muhtemel ilgisinin göz önünde bulundurulduğunu düşündürmektedir. Dizinin Youtube kanalındaki kısa videolara bakıldığında da en çok izlenenlerin Şakir Paşa ve Aniesi arasındaki yakınlaşmaya yer verilen videolar olduğu görülmektedir.

Şekil 5

Dizinin Youtube Kanalındaki Kısa Videolar ve Görüntülenme Sayıları

Kaynak: (<https://www.youtube.com/@SakirPasaAilesiDizisi>)

Dizide yer verilen bir diğer skandal şüphesiz ki Cevat'ın babası Şakir Paşa'yı öldürmesidir. Baba oğul arasındaki çatışmanın Cevat'ın çocukluk yıllarından bu yana sürdüğü dizi boyunca flashback sahneler aracılığıyla gösterilmektedir. Fakat cinayetten kısa süre önce baba oğul arasındaki buzların erimeye başladığı anlatılmıştır. Özellikle Şakir Paşa'nın yaşadığı pişmanlık, oğluna yıllardır haksızlık ettiğini düşünmeye başlaması ve oğluyla zaman geçireceği aktiviteler üretmesi, Cevat'ın da bunlara olumlu karşılıklar vermesi büyük olay öncesi karakterler arasındaki barış sağlandığını yansıtmaktadır. Cinayetten önce baba oğulun barışmış olduğunun gösterilmesi, cinayetin gerekçesinin ortaya çıkan yasak aşk olduğu ihtimalini güçlendirmektedir. Final sekansının başında, Afyon'a gitmek üzere yola çıkan Şakir Paşa, Cevat ve diğer iki kişi aile üyelerince uğurlanmakta, hemen ardından ise cinayet haberi telgrafla eve ulaştırıldığında yaşanan kaosa yer verilmekte ve bölüm sona ermektedir. Şakir Paşa ve oğlunun Afyon'da geçirdikleri zamanların ve cinayet anının seyircinin hayal gücüne bırakılması dizinin ilk bölümünden itibaren flashforward sahneler ile bu olay için heyecanlanması sağlanan seyircinin beklentisini boşa çıkarmaktadır. Cinayet anının gösterilmemesi dizinin anlatısını başından itibaren Şakir

Paşa'nın öldürülmesi üzerine değil geliniyle yaşadığı yasak aşk 'skandalı' üzerine inşa ettiğini kanıtlar niteliktedir.

SONUÇ

Popüler kültür öğeleri arasında sayılabilecek dizi ve filmlerin geniş kitlelere kitap etmeleri amacıyla üretildikleri bilinmektedir. Tekrar eden anlatı kalıpları, kopya edilmiş senaryolar, klişeleşmiş karakterler ve artık izleyicinin dahi bildiği formüller medya endüstrisinin çıktuları için olağan hale gelmiştir. Her dönemde farklı trendlerin yükselişe geçtiği sinema ve televizyon endüstrisinde özellikle 2000'lerin başından itibaren başta Hollywood olmak üzere tüm dünyada biyografik anlatılara ağırlık verildiği görülmektedir. Tarihi karakterler, sanatçılar, sporcular veya sıra dışı hayatları ile tanınır olmuş kişilere odaklanan biyografik film ya da diziler izleyicinin yoğun ilgi gösterdiği yapımlar olmaktadır.

Her ne kadar benzer formüller uygulansalar da kurmaca anlatıların inandırıcılık unsurunu göz ardı etme şansları bulunmamaktadır. Biyografik anlatılarda ise izleyici hâlihazırda gerçekten yaşanmış olayları izleyeceğini bildiğinden gördüklerini doğruluğuna dair bir şüphe yaşamamaktadır (Balcı Gülpınar, 2023, s. 23). Bununla birlikte, popüler olmuş kurmaca anlatılar incelendiğinde büyük çoğunluğunun melodram öğeleri içerdiği görülmektedir (Kürkçüoğlu, 2021, s. 94). İzleyicinin ilgisini çekmeyi amaçlayan biyografik film ya da diziler melodram karakteristiğini taklit etme eğiliminde olmaktadır. Son yıllarda sayısı giderek artan yerli biyografik filmler incelendiğinde en çok izlenen yapımların Müslüm Gürses, Dilber Ay ve Bergen gibi arabesk müzik sanatçılarının 'inişli çıkışlı' hayatlarının anlatıldığı biyografiler olduğu görülmektedir. Televizyondaki biyografik anlatılar incelendiğinde ise Osmanlı beyleri ve padişahlarının hayat hikâyelerine odaklı tarihi drama olarak da tanımlanabilecek dizilere yer verildiği görülmektedir. Osmanlı dönemi hakkındaki biyografik anlatıların önünü açan *Muhteşem Yüzyıl* (2011) adlı dizi olmuştur. Kanuni Sultan Süleyman'ın Hürrem Sultan ile ilişkisine odaklanan yapımın melodram karakteristiğine sahip olduğunu söylemek mümkündür. Söz konusu dizinin elde ettiği yüksek reyting sonuçları tarihi olayları aktarmaktan ziyade haremde yaşanan entrikaları ekrana getirmiş olmasıyla açıklanmaktadır. Bu anlamda *Muhteşem Yüzyıl* tarihi bir dramanın popüler kültür ürününe dönüşmüş bir örneğidir. Dizi her ne kadar biyografik / tarihi

dizi furyasını başlatmış olsa da devamında ekrana gelen yapımların tarihi olaylara odaklı anlatılar olduğu, melodram unsurları barındırmadıkları görülmektedir.

2024 yılında gelindiğinde tarihi karakterlerin ‘özel hayatlarına’ odaklı bir başka biyografik dizi olan *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı yapım yayınlanmaya başlamıştır. İkinci ve üçüncü nesil üyeleri arasında alanında öncü sanatçılar bulunan Şakir Paşa Ailesi’nin hikâyesini aktaran dizi, eski Osmanlı bürokrati Mehmet Şakir Paşa’nın, gelini ile yaşadığı ilişki ve sonrasında oğlu tarafından öldürülmesi üzerine kuruludur. Dizinin isminde yer verilen ‘skandal’ vurgusundan anlaşılacağı gibi izleyiciye alışılmışın dışında, kabulü mümkün olmayan ‘olaylar’ içeren bir anlatı edilmektedir. Fakat dizide yer verilen yasak aşk ilişkisinin gerçekten yaşandığına dair resmi bir kayıt bulunmamakta, dahası bunun bir söylentiden öte geçmediği bilinmektedir. Dizinin önsözünde gerçeklerin ve söylentilerin bir araya getirilerek hikâyenin yeniden kurgulandığı belirtilmektedir. Bu sayede olası itirazların önüne geçilmesinin amaçlandığı söylenebilir. Yapımların izleyici ile buluşmadan önceki tanıtım süreçlerinde anlatının çatışmasına dair ipuçlarının verilmesi olağan olmakla birlikte çatışmanın çözülme aşamasına dair ayrıntıların gizlenmesinin tercih edildiği bilinmektedir. Fakat bu dizinin tanıtım döneminde yayınlanan teaser kliplerde bu ilişkiye ve onu izleyen cinayete yer verilmiş, bu sayede izleyicinin dikkati çekilmiştir. Kısa sürede popüler olan dizi bir yandan yüksek reytingler elde ederken, bir yandan da sosyal medya platformlarında söz konusu aile hakkında hazırlanan içeriklerin hızla artmasına neden olmuştur. Yüksek abone sayısına sahip Youtube kanallarında ailenin ‘bilinmeyenleri’ hakkında yayımlar yapılmış, içerikler kısa sürede oldukça fazla izlenme sayıları elde etmiştir.

Şakir Paşa’nın torunları Şirin Devrim ve Nermidil Erner Binark’ın yazmış olduğu iki biyografik eser ve Ayşe Kulin’in biyografik romanı ‘Fürey’a, aile ile ilgili gerçeğe en yakın bilgilere ulaşılabilecek kaynaklardır. Dizinin karakter tasarımı ve olay örgüsü ile bu kaynaklardaki bilgiler karşılaştırıldığında ‘yeniden kurgulama’ amacıyla değişiklikler ve eklemeler yapıldığı görülmektedir. Bunların başında anlatının temposunu yükseltmek adına bazı olayların zamanının öne alınması gelmektedir. Şakir Paşa’nın bir dönem ilişki yaşadığı Rozali adlı Fransız kadın ve Cevat Şakir’e platonik aşk besleyen Sümbül adlı hizmetçi genç kız anlatıdaki çatışmaları arttırmak adına

eklenmiş karakterler olarak öne çıkmaktadır. Şakir Paşa'nın en büyük oğlu Asım'ın Rozali'ye olan karşılıksız aşkı da dizinin senaryosuna 'hayali' bir ayrıntı olarak eklenmiştir. Tüm bunların yasak aşk ve cinayet arasında geçen sürede zamana yayılabilecek bir olay örgüsü yaratmak adına kurgulandığı anlaşılmaktadır.

Dizide, Şakir Paşa'nın tüm çocuklarının eğitimine son derece önem veren, modernist bir adam olarak sunulduğu görülmektedir. Bununla birlikte, eşine olan geçmiş sadakatsizlikleri ilk bölümden itibaren dile getirilmektedir. Bunlar basılı kaynaklarla örtüşmektedir. Dizide, Cevat'ın sorumluluk almaktan kaçan kişiliği Şakir Paşa'nın ona karşı sevgisiz ve otoriter tutumunu haklı çıkaracak şekilde sürekli olarak öne çıkarılmaktadır. Bu durum kurmaca anlatıların olmazsa olmazı olan 'nedensellik' bağını akla getirmekte, senaryodaki tutarlılığının bu sayede güçlendirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Şakir Paşa'nın, kızlarına karşı olan sevgi ve şefkat dolu yaklaşımı baba-oğul çatışmasını iyice belirgin hale getirmekte, iki karakter arasındaki düşmanlığı netleştirerek finalde yaşanacak 'cezalandırmayı' gerektirmektedir. Kurgulandığı vurgulanan 'yasak aşk' rızaya dayalı bir ilişki olarak başlamakta ve Şakir Paşa'nın büyük pişmanlık yaşamasına sebep olmaktadır. Baba ve oğulun her ikisi de dürtüsel davranışları nedeniyle başlarını derde sokan zayıf karakterli bireyler olarak sunulurken, hırslı ve bencil bir kadın olarak sunulan gelin Aniesi'nin şeytanlaştırıldığı görülmektedir.

Özetle, Şakir Paşa Ailesi'nin hikâyesi ekrana taşınırken, tüm duyguların uçlarda yaşandığı, abartılı tepkileri gülünç tesadüflerin izlediği ve kötülüğün her hâlükârda cezalandırıldığı, ana akım izleyicinin ilgi ve beğenisine mazhar olması kuvvetle muhtemel bir tür olan melodramın tercih edildiği görülmektedir. Dizi, hikâyesine yapılan eklemeler ve değişiklikler ile temposu ve entrika dozu yüksek kurmaca anlatı özelliğine kavuşturulmuştur. *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* adlı dizinin biyografik anlatının melodram karakteristiği ile kurgulanarak popüler kültür ürününe dönüştürülmesinin bir örneği olarak Türk televizyon tarihinde yerini aldığını söylemek mümkündür.

Yukarıda belirtildiği gibi Gutowska (2020, s. 206), literatürdeki tartışmalara referansla biyografik kurmaca kavramını geniş bir yelpazeye oturtmaktadır. Buna göre ünlü ya da tarihe mal olmuş kişilerin hayatlarına dayalı biyografik anlatıların bir

türünü, yazarın Köhne'den aktardığı şekliyle; gizli kalmış arzuları, travmaları, bilinmeyen kanun dışı durumlarını “yansıtan” kurmaca anlatılar oluşturmaktadır. Bir yasak aşk söylentisine dayanan Şakir Paşa Ailesi dizisi de bu çerçeveye oturmakta ve kurmacasını karakterlerin “gizli” arzuları ve ilişkileri üzerinden yürütmektedir. Bu çerçeve Türkiye bağlamına oturtulduğunda ise Şakir Paşa Ailesi dizisinin; karakterlerinin “gizli arzularını,” yalnızca bir merak unsuru olarak değil, aynı zamanda ahlaki normların dışına taşan bir “skandal” olarak pazarladığını, olay örgüsünü Türk dizilerinden bahsedilirken kullanılan gündelik bir terimle aktarmak gerekirse, “entrikalar” dolayısıyla ilerlettiğini söylemek mümkündür. Bu “ahlaki taşma” formülü daha önce yine bir yasak aşk ilişkisi üzerine kurulu olan Aşk-1 Memnu dizisinde kullanılmış ve dizi çok iyi bir ticari başarı elde ederken, günümüzde de bir nevi kült statüsü kazanmıştır. Şakir Paşa Ailesi dizisi ise bu ahlaki taşmada “el artırarak” skandalı daha kabul edilemez bir çerçeveye taşımış, aynı zamanda Aşk-1 Memnu dizisinden farklı olarak bunu biyografik bir gerçeklikle bağlantılandırmıştır. Sonuç olarak biyografik anlatı, yalnızca kurmaca olarak kalsa bile, seyircinin tarihsel olanla ilişkisini dönüştürmekte, söz konusu “ahlaki taşma”, bir bakıma seyircinin hafızasında yer etmekte ve gerçekliğine sızmaktadır.

Son olarak, araştırma sürecinde elde edilen verilerin söz konusu dizinin izleyici alımlaması bağlamında değerlendirilebilecek potansiyelinin olduğunu gösterdiği eklenmelidir. Yapımın anlatısal özelliklerinin izleyiciler arasında farklı görüşlerin oluşmasına yol açtığı görülmüştür. Vadedilen ‘skandal’ın sunulma biçiminin dizinin izlenme rakamlarına zarar mı yoksa fayda mı sağladığı tartışmalıdır. Dizinin yayın sürecinde yaşanan aksaklıklar da izleyici sadakati üzerinde etkili olmuştur. Bilindiği gibi dizi formatındaki yapımların birincil karakteristik özelliği sezon içerisinde izleyiciye her hafta yeni bir bölümün sunulmasıdır. Söz konusu dizi, telif hakları ihlali gerekçeli ekran yasaklarından, uygunsuz içerik gerekçeli RTÜK cezalarına kadar birçok kez yasal kısıtlamalara maruz kalmıştır. Bu sıra dışı yayın süreci kimi izleyicilerin yapımı izlemeyi bırakmalarına, kimilerinin ise sezon başında ilgi göstermedikleri halde sonradan diziyi izlemeye başlamalarına neden olmuştur. Dizinin tüm bölümlerinin yer aldığı Youtube kanalı başta olmak üzere çeşitli sosyal medya hesapları bulunmaktadır. İzleyicilerin bu platformlarda yapımla ilgili olumlu/olumsuz

görüşlerini sıklıkla dile getirdikleri görülmektedir. Bu görüşler biyografik eserlerin televizyona uyarlanmaları ve yayın süreçlerinde göz önünde bulundurulması gereken hususlara dair veriler sunabileceğinden, gelecek araştırmalarda izleyici yorumları analizlerine yer verilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Adorno, T. W. (2011). Kültür endüstrisine genel bir bakış. A. Artun (Ed.), *Kültür endüstrisi: Kültür yönetimi* (ss. 109–119). İletişim Yayınları.
- Altuntaş, B. (2024). *Şakir Paşa Ailesi krizi çözüldü, aile üyeleri davadan feragat etti*. <https://www.birsenaluntas.com/dizi/sakir-pasa-ailesi-krizi-cozuldu-aile-uyeleri-davadan-feragat-etti/55917/>
- Altuntaş, B. (2025). *Şakir Paşa Ailesi'nin setinde yine yangın çıktı, yapım amiri vefat etti*. <https://www.birsenaluntas.com/dizi/sakir-pasa-ailesinin-setinde-yine-yangin-cikti-yapim-amiri-vefat-etti/57668/>
- Ang, I. (1985). *Watching Dallas: Soap opera and the melodramatic imagination*. Methuen.
- Apaydın, Y. D. D. M. (2001). Biyografik romanlar ve Türk edebiyatında biyografik romanın gelişimi üzerine bazı gözlemler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(7), 165–176.
- Arıkan, R. (2013). Araştırma yöntem ve teknikleri. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Arslan, S. (2005). *Melodram*. L&M Yayınları.
- Balcı Gülpınar, D. (2023). Popüler sinemada müzikli biyografinin yükselişi: Müslüm, Bergen ve Dilberay. B. Dabak Özdemir & Ü. Yıldırın Önk (Eds.), *Türkiye'de Popüler Kültür Paradigmaları: 2000 Sonrası Değişen Medya Pratikleri* (ss. 11–36). Literatürk Academia Yayınevi
- Bardakçı, M. (2001). *Yakın tarihimizden gerçek bir paşa tecavüzü olayı*. <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/murat-bardakci/yakin-tarihimizden-gercek-bir-pasa-tecavuzu-olayi-40336>
- Başaran, B. (2024). *Halikarnas Balıkcısı'nın torunları hukuki süreç başlattı: "Şakir Paşa" için bizden izin alınmadı*. <https://tr.euronews.com/kultur/2024/12/19/halikarnas-balikcisinin-torunlari-hukuki-surec-baslatti-sakir-pasa-icin-bizden-izin-alinma>
- Başol, Ö. (2021). *Senaryo kitabı: senaryo yazım teknikleri ve film öyküleri*. İthaki Yayınları.
- Birgün.net. (2024). *Üst mahkemeden karar çıktı: "Cem Karaca'nın Gözyaşları" yeniden gösterimde*. <https://www.birgun.net/haber/ust-mahkemeden-karar-cikti-cem-karaca-nin-gozyaslari-yeniden-gosterimde-549979>
- Brooks, P. (2023). Melodramatik muhayyile: Balzac ve Henry James'te aşırılık kipi (S. Sarı, Çev.). VakıfBank Kültür Yayınları.
- Çetin, D., Okay, Y., & Şimşek, G. (2022). Sinema edebiyat ilişkileri bağlamında Mavi Sürgün. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(1), 591–600.

- Cumhuriyet.com.tr. (2024). *Şakir Paşa Ailesi dizisi setinde yangın: Köşk kül oldu.* <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/sakir-pasa-ailesi-dizisi-setinde-yanin-kosk-kul-oldu-2283071>
- Devrim, Ş. (2025). *Şakir Paşa Ailesi*. Doğan Kitap.
- Duncan, S. V. (2021). *Gişe rekoru kıran filmler nasıl yazılır?* Kusura Yayınları.
- Ekiz, D. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2001). Popüler kültürde gasp ve popülerlerin gayri meşruluğu. *Doğu-Batı Dergisi – Popüler Kültür Özel Sayısı*, 15, 65–104.
- Erhat, A. (2002). *Mektuplarıyla Halikarnas Balıkçısı*. Can Yayınları.
- Erner Binark, N. (2025). *Şakir Paşa Köşkü: Ahmet Bey ve Şakirler*. Everest Kitap.
- Gazeteduvar.com.tr. (2020). “İki Gözüm: Ahmet” için durdurma kararı. <https://www.gazeteduvar.com.tr/sinema/2020/02/01/iki-gozum-ahmet-icin-durdurma-karari>
- Gutowska, A. (2024). “An occasionally true story”: Biofiction, authenticity and fictionality in *The Great* (2020). In B. Schirmacher & N. Mousavi (Eds.), *Truth claims across media* (pp. 199–218). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-031-42064-1_9
- Hall, S. (2006). Notes on deconstructing “the popular”. J. Storey (Ed.), *Cultural theory and popular culture: A reader* (3. Baskı. ss. 477–487). Pearson Longman.
- Hirwani, P. (2023). *Oppenheimer tüm zamanların en çok hasılat yapan II. Dünya Savaşı filmi oldu.* <https://www.indyturk.com/node/653771/kultur/oppenheimer-tum-zamanların-en-çok-hasılat-yapan-ii-dünya-savaşı-filmi-oldu>
- Horkheimer, M., & Adorno, T. W. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği: Felsefi fragmanlar*. Kabalcı Yayınevi.
- İnan, G. (2023). Mehmed Şakir Paşa'nın Osmanlı terminolojisine dair “İstilahat-ı Kadîme”si. *Humanitas*, 11(INCSOS VIII Özel Sayısı), 183–198.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. In A. Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (ss. 57–83). Anı Yayıncılık.
- Kidd, D. (2017). *Popular culture*. *Oxford Bibliographies*. <https://doi.org/10.1093/obo/9780199756384-0193>
- Kulin, A. (2017). *Füreyâ*. Everest Kitap.
- Kürkçüoğlu, H. (2021). Melodramatik İmgelem ve Müslüm Filmi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 6(2), 92–104. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.885769>
- MacDonald, D. (1953). A theory of mass culture. *Diogenes*, 1(3), 1–17. <https://doi.org/10.1177/039219215300100301>
- Martin, J. (2023). Antonio Gramsci. E. N. Zalta & U. Nodelman (Eds.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2023). <https://plato.stanford.edu/archives/spr2023/entries/gramsci/>
- Morley, D. (1980). *The Nationwide audience: Structure and decoding*. British Film Institute.
- Öz, S., & Afacan, İ. (Eds.). (2020). *Arabesk yeniden: Müzikte, sinemada ve edebiyatta 2000 sonrası*. NotaBene Yayınları.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2025a). Görsel-ışitsel yayıncılık etik ilkeleri. <https://www.rtuk.gov.tr/gorsel---isitsel-yayincilik-etik-ilkeleri/5048>

- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2025b). Kamuoyuna duyurulur!. <https://www.rtuk.gov.tr/kamuoyuna-duyurulur/4964>
- Storey, J. (2009). *Cultural theory and popular culture: An introduction* (5. Baskı). Pearson Longman.
- Strinati, D. (2004). *An introduction to theories of popular culture* (2. Baskı). Routledge.
- Tekelioğlu, O. (2017). *Televizyon Halleri: Dizi Dizi Türkiye*. Habitus Kitap.
- Tuncer, A. C. (2024). RTÜK'ten beş kanala ceza: "Şakir Paşa Ailesi" dizisi "manevi değerlere aykırı" bulundu. <https://tr.euronews.com/2024/12/27/rtukten-bes-kanala-ceza-sakir-pasa-ailesi-dizisi-manevi-degerlere-aykiri-bulundu>
- Yıldırım, N. & Ulusoy, N. (2025). Genre trends in Turkish television series between 2000–2020. In E. T. Yurtsal (Ed.), *İletişim Çalışmaları Alanında Uluslararası Araştırmalar-V* (ss. 109–127). Eğitim Yayınevi.
- Ünlü, A. (2011). Değişen tarih ve metin anlayışı içinde biyografik dram –I: Kuramsal bir çerçeve. *Yedi*, 5, 9–18.
- Yetgin, D., Yılmaz, A., & Kozak, N. (2018). Türkiye’de turist rehberliğinin öncüsü: Cevat Şakir Kabağaçlı (Halikarnas Balıkcısı). *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29(1). <https://doi.org/10.17123/atad.441191>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Extended Abstract

Research Background & Aim

It is known that TV series and films, which are among the primary elements of popular culture, are produced with the intent of appealing to broad audiences. Repetitive narrative patterns, copied scripts, stereotyped characters, and formulas now familiar even to the average viewer have become commonplace for the outputs of the media industry. In the cinema and television industry, where different trends rise in every period, it is observed that biographical narratives have gained significant weight worldwide—particularly in Hollywood—since the early 2000s. Biographical films or series focusing on historical figures, artists, athletes, or individuals known for their extraordinary lives have become productions that attract intense audience interest. Although they apply similar formulas, fictional narratives do not have the luxury of ignoring the element of credibility. In biographical narratives, however, since the audience already knows they are watching events that actually occurred, they harbor

no doubt regarding the authenticity of what they see (Balcı Gülpınar, 2023, p. 23). Furthermore, when popular fictional narratives are examined, it is observed that the vast majority contain elements of melodrama (Kürkçüoğlu, 2021, p. 94). Biographical films or series aiming to capture audience attention tend to imitate melodramatic characteristics. When domestic biographical films—which have increased in number in recent years—are analyzed, it is seen that the most-watched productions are biographies depicting the "turbulent" lives of arabesque music artists such as Müslüm Gürses, Dilber Ay, and Bergen. When biographical narratives on television are examined, it is observed that series focusing on the life stories of Ottoman lords and sultans, which can also be defined as historical dramas, are frequently featured. The series *Muhteşem Yüzyıl* (Magnificent Century, 2011) paved the way for biographical narratives regarding the Ottoman era. By 2024, another biographical series focusing on the "private lives" of historical figures, titled *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* (The Şakir Paşa Family: Miracles and Scandals), began its broadcast. This research aims to demonstrate how biographical narratives are reconstructed and transformed into popular culture products through the case study of the series *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar*.

Methodology

The research employs the descriptive analysis method. This method, frequently utilized in research aiming to "identify the current situation and understand the problem by depicting the phenomenon" (Arıkan, 2013, p. 27), involves a detailed examination of events or situations and correlates them with preceding occurrences. In this direction, two biographical works authored by Şirin Devrim and Nermidil Erner Binark, along with the biographical novel written by Ayşe Kulin, were first analyzed; subsequently, the entire 15-episode series titled *Şakir Paşa Ailesi: Mucizeler ve Skandallar* (The Şakir Paşa Family: Miracles and Scandals) was screened. It was determined that the comparative analysis forming the basis of this research should be conducted under the themes of character design and plot structure.

Findings

While the real-life stories of the characters are taken as a reference in constructing the plot of the series, it is observed that certain realities are altered for reasons such as timing or dramatization. Furthermore, conflict elements are heightened by adding new characters, and through modifications to real figures and events, a fictional narrative characteristic themed around forbidden love is achieved. In the series, Şakir Paşa is presented as a modernist man who attaches great importance to the education of all his children; however, his past infidelities to his wife are voiced from the very first episode, which aligns with printed sources. The personality of Cevat, who evades taking responsibility, is consistently highlighted in a way that justifies Şakir Paşa's loveless and authoritarian attitude toward him. This evokes the bond of 'causality', an indispensable element of fictional narratives, suggesting an attempt to strengthen the script's internal consistency. Şakir Paşa's affectionate and compassionate approach toward his daughters makes the father-son conflict even more prominent, clarifying the animosity between the two characters and justifying the 'punishment' that occurs in the finale. The 'forbidden love,' which is emphasized as being fictionalized, begins as a consensual relationship and causes Şakir Paşa to experience great remorse. While both father and son are presented as weak-willed individuals who get into trouble due to their impulsive behaviors, the daughter-in-law, Aniesi, is depicted as an ambitious and selfish woman, ultimately being demonized within the narrative.

Conclusion & Discussion

As noted by Gutowska (2020, p. 206), with reference to discussions in the literature, the concept of biographical fiction is placed within a broad spectrum. Accordingly, one type of biographical narrative based on the lives of famous or historical figures consists of fictional accounts that "reflect"—as the author cites from Köhne—hidden desires, traumas, and unknown illicit situations. The series *The Şakir Paşa Family*, which is based on a rumor of forbidden love, fits into this framework and drives its fiction through the "hidden" desires and relationships of the characters. When this framework is applied to the Turkish context, it is possible to argue that the series markets the "hidden desires" of its characters not merely as a matter of curiosity, but as a "scandal" that overflows beyond moral norms. To describe the plot using a

colloquial term common in discussions of Turkish TV series, the narrative progresses through "intrigues". This formula of "moral excess" was previously utilized in the series *Aşk-ı Memnu*, which was also built upon a forbidden love affair; while that series achieved great commercial success and gained a cult status today, The Şakir Paşa Family "raises the stakes" in this moral overflow, pushing the scandal into an even more unacceptable framework. Furthermore, unlike *Aşk-ı Memnu*, it links this to a biographical reality. Consequently, even if it remains purely fictional, the biographical narrative transforms the audience's relationship with the historical; the aforementioned "moral excess" embeds itself in the audience's memory and permeates their perception of reality.

Yazarların çalışmaya katkı oranları eşittir.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.